

**Ääsmä
Külakeskuse
projekt hakkab
paberil ilmet
võtma**

LK 6

**Jõgisoo Seltsimaja - hea auraga
maja teatritegemiseks**

LK 10

**Vanamõisas
konverteeriti
mahlaks 8
tonni õunu**

LK 10

NR 10
NOVEMBER 2012

SAUE VALLALEHT

Koduvald

HALDUSREFORM

Kiisleri portfellis uued regionaalpoliitilised liitmistehted

Regionaalminister on lähenenud omavalitsustele kuue erineva ideega, kuidas Eesti maakart ümber joonistada.

KV
KODUVALD

KODUVALD
annely.sumre@
saevald.ee

Ühinemisteamalisi ettepanekuid on viimastel aastatel vahetatud paljudes omavalitsustes (muuhulgas kutsus ka Saue vald 2012. aasta kevadel oma piirinaabreid liitumisteemalistele mõtlemängudele), aga enamus neist on päädinud poliitiliselt korrektsete äraütlemiskirjadega. Haldusreformi teema on taas regionaalministri poolt lauale tõstetud, kusjuures suunaga jõuda liitmistehetega ühele poole juba järgmise aasta sügiseks.

Kui on tahet, küll jõuaks

Viimasest tõsisest katsest Eesti omavalitsusmaastikku korrastada on tänaseks möödunud enam kui kolm aastat. „Vahepealse aja jooksul oleme me kuulnud ohtralt kriitikat selle kohta, et suur osa

tänaseid omavalitsusi ei ole suutelised täitma neid sisult kohaliku iseloomuga ülesandeid, mis on neile pandud seadustega. Ja kui kavandada mingeid muudatusi omavalitsuskorralduses, siis kõige loogilisem on neid teha omavalitsuste volikogude valimisega ühel ajal. Täna on järgmiste valimisteni jäänud aasta – muutuste läbi viimiseks on see üsna lühike aeg, aga kui tahe on olemas, siis on see võimalik,“ usub Siim Kiisler. Teine alternatiiv on tema sõnul leppida järgneva aasta jooksul kokku reformi põhimõttelised alused ning fikseerida need ka reformiseaduses. Muudatuste elluviimine ise jääks siis järgmiste valimiste aega.

Minister eelistab suuri

Kiisleri poolt väljapakutud kuus mudelit sisaldavad põhimõttelisel kõiki seni Eestis aastate jooksul väljapakutud kohaliku omavalitsuse ja avaliku halduse reformi sisulisi alternatiive, mis tuginevad ministri

kinnitusel erinevate ülikoolide ja ekspertide läbiviidud uuringutele. „Ma ei ole kunagi saladust teinud, et minu eelistus on võimalikult suured ja tugevad omavalitsused. Kolm aastat tagasi välja käidud seaduseelnõus pakkusin välja maakonnapõhised omavalitsused, mis oleks Eestisse jätnud ca 20 võrreldava suuruse ja võimekusega valda-linna. Samas olen ma avatud kompromissidele ning minu jaoks on oluline jõuda kokkuleppeni, et reform saaks ellu viidud,“ lubab minister paindlikkust.

Kuus mudelit – vabatahtlikust liitumisest sundviskeni

Minivaldade Eesti: omavalitsuskorraldust ei muudeta, toimub vabatahtlik liitumine omavalitsuste initsiatiivil. Jätub tänane olukord, kus Eesti 226 omavalitsust on väga erineva suuruse ja võimekusega nendele pandud ülesannete täitmiseks. Kuna paljudel omavalitsustel puudub võimekus mitmeid neile

pandud ülesandeid täita, antakse osa olemuselt omavalitsuslikke ülesandeid koos nende täitmiseks vajamineva ressursiga tulevikus üle riigile. Üle poolte omavalitsuste on väiksemad kui 1800 elanikku, 40 omavalitsuses elab alla 1000 inimese.

Omavalitsusliitude Eesti: tänased omavalitsused jätkavad praegusel kujul, kuid osa ülesandeid delegeritakse teenuste paremaks osutamiseks maakondlikule avalik-õiguslikule omavalitsusliidule, kuhu kuulumine on kohustuslik. Maakondlikul tasemel pakutavate teenuste kvaliteet ühtlustub ja valik kasvab. Võib paraneda ka võime teha koordineeritult investeeringuid. Kohalikus volikogus ja kohalikel valimistel otsustatakse üha vähem küsimusi, mis inimeste reaalselt elukvaliteeti mõjutavad. Omavalitsuste suurused ega arv ei pruugi muutuda.

JÄTKUB LK 3

**Täpsustus
lume lükkamise
kord aiandus-
ühistutes**

Uue korra kohaselt hooldab vald ainult nende ühistute siseteid, kus elab Rahvastikuregistri andmetel vähemalt 15 vallaelanikku või on vähemalt viies eraldi elamus vallaelanikud.

LK 2

Jäätmete taaskasutamisel võta appi fantaasia

Iga minut kasutatakse maailmas vähemalt 1 miljon kilekotti. Kilekoti keskmine kasutusiga on umbes 12 minutit.

LK 5

**Kohalik
perearst:
Stressi tekitab
see, et olen
nagu amet-
nik, arstikunsti
jaoks jääb
aega napilt**

Triinu-Mari Ots on veendunud, et Eesti arstiabi vajab süsteemset ümberkorraldust ja mõtteviisi muutust.

LK 13

Volikogus oktoobris

- Sotsiaalkomisjoni esimeheks valiti Aavo Sõrmus.
- Revisjonikomisjoni liikmeks valiti Lennart Steinberg.
- Vabastati ametist vallavalitsuse liige Ermo Kold.
- Harjumaa Omavalitsuste Liidu volikogust kutsuti tagasi senised esindajad - Rein Riga asendusliige Eero Kaljuste, kelle asemele nimetati Indrek Tiidemann ja Andres Laisk'i asendaja Indrek Lindsalu, kelle asemele nimetati Mikk Lõhmus.
- Saue Vallavolikogu määruse „Harku Hooldekodu põhikiri“ muutmise.
- Saue Vallavolikogu „Kulude piirmäärade kehtestamine toimetulekutoetuse määramiseks“ muutmise.
- Saue valla aiandusühistute teedel tasuta talvise teehoolduse tegemise kord.
- Mõisa 2 kinnistu osaline tasuta kasutusse andmine.
- Laagri aleviku Veskitammi 8 kinnistu osa tasuta kasutusse andmine jalgrattaparkla rajamiseks.
- Laagri aleviku Jõekääru pargi kinnistu osa tasuta kasutusse andmine jalgrattaparkla rajamiseks.
- Maaüksuste munitsipaalomandisse taotlemine.
- Katastriüksuste Uustalu 1, Uustalu 2 ja Uustalu 3 liitmine ja sihtotstarbe määramine.
- Ääsmäe küla Kopli 1 kinnistu ja lähiala detailplaneeringu vastuvõtmine ja avalikustamine.
- Saue valla 2013. aasta eelarve vastuvõtmine - luge mine.

Kirje elanikeregistris tagab õiguse kohalikele teenustele ja toetustele

Saue vallas on hinnanguliselt 30% elanikke, kelle alaline elukoht on küll vallas, kuid tegelikult ollakse arvel mõnes teises omavalitsuses. Rahvastikuregistri seadus kohustab inimest hoolitsema enda ja laste elukoha aadressi õigsuse eest ja nii on paljude toetuste ja teenuste saamise eeldus ka Saue vallas seotud elanikeregistri kirjega.

Oluline kuupäev - 31. detsember

On tähtis teada, et nii mõnegi 2013. aastal taotletava toetuse saamise õigus sõltub 2012. aasta viimase päeva elanikeregistri andmetest. Esmakordselt kooli mineva lapse toetust, eralasteaia- ja koduse lapse toetust makstakse tingimusel, et taotlemisele eelneva aasta 31. detsembri seisuga on lapsevanemad ametlikult registreeritud Saue valla kodanikeks.

Elanikuks olemine on paljudel juhtudel ka teenuste saamise eelduseks – näiteks teostatakse hajaasustuses teede hooldust vaid piirkondades, kus elavad ametlikud vallakodanikud. Eelduste täitmine ei taga siiski alati teenuste saamist täpselt soovitud viisil. Näiteks lasteaia- ja koolikohtade jaotamisel, kui soovijaid konkreetsesse õppeasutusse on rohkem kui kohti, pakub vald omalt poolt välja alternatiivi.

Miks elukoha registreerimine on üldse oluline?

Saue valda registreeritud elanike tulumaksust sõltub kogu omavalitsuse eelarve suurus, see moodustab ca 80% kogu valla rahakotist. 2013. aastal laekuvate maksete aluseks on 31. detsembri 2012 elanikeregistri andmed. Seega - sissekirjutus loob vallakodanikule eelduse konkreetse teenuste ja toetuste saamiseks, aga suures pildis sõltuvad sellest omavalitsuse kui terviku toimimine ja arenguperspektiivid. Seetõttu on oluline, et inimene registreeriks end ametlikult kohta, kus ta tegelikult elab. Elukohateate võib täita vallamajas kohapeal, avalduse võib välja printida (saadaval ka valla kodulehel www.sauvald.ee) ja saata postiga vallamajja, avaldust on võimalik teha ka e-teenuste vahendusel aadressil www.eesti.ee.

SAUE VALLALEHT KODUVALD**Toimetuse:**

Veskitammi tee 4, Laagri,
Saue vald, Harjumaa
tel: 654 1156, 525 4146
e-post: annely.sumre@sauvald.ee

Reklaamisoov esitada e-posti aadressil reklaam@sauvald.ee

Kohaliku ettevõtluse toetamise eesmärgil on Saue valda registreeritud ettevõtjatele reklaami esitamine vallalehes ca 50% soodsam

TEEHOOLDUS**Volikogu täpsustas aiandusühistutes lume lükkamise korda**

Saue vallas asub 17 endist aiandusühistut. Vatsla külas on neid 7, Koppelmaal 1 ja Maidla külas Trelli tee piirkonnas 8. Enamike aiandusühistute siseteed on ühistu omandis ja vallavalitsusel pole seadusest tulenevalt põhjust neil teedel lumetõrjet teha.

Juba suvel võttis volikogu vastu korra, mis reguleerib küldes asuvatel erateedel lume lükkamise korda. Arvestades seda, et ka aiandusühistutes elab arvestatav hulk Saue valla elanikke, otsustati aiandusühistute sisetee hooldamiseks välja töötada vastav kord.

Hooldatakse ainult neid ühistuid, kus elavad valla elanikud

Paljud kunagi suvilateks ehitatud hooned on tänaseks kasutusel elamutena, näiteks Koppelmaa aiandusühistu territooriumile on registreeritud ennat üle 40 vallaelaniku. On ka vastupidiseid näiteid, näiteks Maidlas asub mitu aiandusühistut, kus ei ela ühtegi vallaelaniku, või on neid terve ühistu peale 2-3.

Uue korra kohaselt hooldab vald ainult nende ühistute siseteeid, kus elab Rahvastikuregistri andmetel vähemalt 15 vallaelanikku või on vähemalt 5 eraldi elamus vallaelanikud.

Ühistute sisetee peab olema võimalik ohutult lund lükata

Nõuded hooldatavatele teedele on järgmised:

- Tee on avatud avalikuks kasutamiseks st sissepääsu aiandusühistu territooriumile ei piirata väravate või muude füüsiliste tõketega või keelavate liiklusmärkidega;
- Tee servad on vähemalt 1m ulatuses takistustest puhastatud ja tee servades olevad takistused (nt ilupõõsad, puusitikud, truubiotsad, kivid, kiviparkett jms) peavad olema märgistatud viisil, mis tagab nende nähtavuse pimedal ajal

ja lumekihi paksusest hoolimata;

- Tee kohalt on eemaldatud puude oksad minimaalselt 4 meetri kõrguselt ja tee laiusest laiemalt vähemalt 1,5 meetri ulatuses mõlemal poolt teed;
- Tee kõrval ja umbteede otstes on koht, kuhu lund lükata;
- Tee laius ja kurvikõverad võimaldavad lumetõrjetehnika liikumist ja lumetõrje ohutut tegemist;
- Lumetõrjet ei sega teel parkivad sõidukid või muud teemaale paigutatud takistused.

Kui nimetatud nõuded ei ole täidetud (näiteks segavad lumelükkamist tee ääres parkivad autod), siis lumetõrjetehnika aiandusühistu territooriumile ei sõida ja tööd peab ühistu tegema oma jõududega.

Saue Vallavalitsus ei nõua ühistutelt lumetõrje teenuse saamiseks eraldi avaldust.

Lisainfo saamiseks võib pöörduda abivallavanem Mikk Lõhmuse poole (6541158, mikk.lohmus@sauvald.ee) või teedespetsialist Indrek Brandmeistri poole (53407008, indrek.brandmeister@sauvald.ee). □

JUHTIMINE**Saue valla positsioonitõusu taga võimekuse edetabelis on finantsnäitajate paranemine**

Oktoober on see kuu, mil avalikustatakse Eesti linnade ja valdade võimekuse indeks ning kõikidel on võimalus vaadata, kuhu koduomavalitsus pingereas platseerub.

MIKK LÕHMUS
abivallavanem
Tallinna Tehnikaülikooli
regionaal-politika
lektor

Kuna indeksi olemus on paljudele jäänud ebaselgeks, siis siinkohal väike ülevaade sellest, mida indeks mõõdab ja mida näitab Saue valla üheksas koht edetabelis.

Indeks ei mõõda omavalitsuse teenuste kvaliteeti

Indeks ei mõõda seda, missugune on omavalitsuse teenuste kvaliteet, kas lasteaia- ja koolikohad on tagatud või tänavaaugud remonditud. Indeks mõõdab eeskätt linna või valla potentsiaalset võimet oma ülesandeid täna ja tulevikus täita.

Indeks jaguneb kuueks komponendiks, milleks on:

- Rahvastik ja maa, see mõõdab rahvastikust tulenevat arengupotentsiaali nt rahvastiku taastootmispotentsiaali;
- Kohalik majandus, mis hindab kohaliku ettevõtluse arengutaset, nt ettevõtete arvu, loodud töökohtade väärtust jms;
- Elanikkonna heaolu, mis põhineb elanikkonna sisetulekute ja töökohtade arvu võrdlusel;

- Organisatsiooniline võimekus, kus arvestatakse näiteks valimisaktiivsust kohalikel valimistel, ametnike arvu jms;
- Finantsvõimekus, mis hindab valla või linna finantsseisundit, võlakooormust jne;

- Avalike teenuste võimekus, mis hindab erinevaid kulusid elaniku kohta ning teenust pakkuvate asutuste arvu.

Kuue indeksi komponendi kohta on kokku 29 erinevat indikaatorit. Loodan, et uuringu autorid laiendavat indikaatorite valikut, mis teeb uuringu tulemused paremini võrreldavaks, praegu ei arvestada indikaatorid piisavalt hästi näiteks töökohtade regionaalset paiknemist ja koostööaspekti (nt Laagri külje all ja pigem Saue vallaga seotud Tännassilma tööstuspark kajastub Saku valla eelisena, rajatud Nõlvaku Lasteaed kajastub vaid Saue valla asutusena jne).

Vald või linn saab ise oma kohta tabelis mõjutada kolme viimase komponendi osas, esimesed kolm on väliskeskkonna komponendid ja siin sõltub nende väärtus pigem omavalitsuse regionaalset asukohast Eestis kui omavalitsusest endast. Kolm esimest komponenti tõstavad Harjumaa vallad ja linnad reeglina automaatselt tabeli esimesse poolde ning loovad eeldused, et Valga, Võru ja Põlvamaa omavalitsused on valdavalt tabeli alumises pooles.

Prognoos tulevaks aastaks – tõus 1-2 koha võrra

Saue valla koht võimekuse tabelis on järjest paranenud ja kui 2007. aastal oli see 20., siis 2011. aasta jooksvas tabelis oli see juba 9.

Saue valla positsiooni mõjutavad enim kaks faktorit: esiteks puudub meil gümnaasium ja eraldiseisev noortekehtus ning teiseks valla laenukoormus ja muud finantsnäitajad. Just erinevate finantsnäitajate paranemine viimastel aastatel on olnud valla positsiooni peamiseks paranemise aluseks, samuti on valla koht jätkuvalt kõrge heade rahvastikunäitajate, ettevõtluse ning sisetulekute kriteeriumite lõikes.

2012. aasta võimekuse indeksis prognoosin Saue valla asukoha jätkuvalt paranemist 1-2 koha võrra, seda mõjutavad eeskätt valla investeerimisvõimekus ja põhivara suurenemine: nii uue lasteaia avamine Laagris kui suured investeringud kergliiklusteedesse ja ühisveevärgi ja kanalisatsioonivõrkudesse. □

Eesti esikümme 2011. aastal

1. Rae vald	6. Tallinna linn
2. Viimsi vald	7. Jõelähtme vald
3. Harku vald	8. Tartu linn
4. Saue linn	9. Saue vald
5. Saku vald	10. Kuressaare linn

ARVAMUS

Riigivalitsemise keerdtrepp

Eesti riik on üldjuhul oma kodanikke hästi teeninud. Kuid iga arenev ühiskond vajab toimimise pidevat ülevaatamist ja vajadusel muutuste sisseviimist.

RIVO NOORKÕIV
omavalitsus-
ekspert
AS Geomedia

Riigi arengut iseloomustab see, kui toimetulevad ja rahul on elanikud ning kui vähe juhtidel igapäevaselt tuleb arengusse sekkuda. Ideaalis võiks riik areneda nii, et kriise polekski. Asjad toimiksid ja vajalikud muudatused viiakse ühiskonnas ellu ilma suure kisa ja kärata. Ja peaasi, õigeaegselt ja vajalikus kohas.

Eesti rabeleb Euroopa Liidu peavoolus ellujäämise nimel väga eri suundades, mis viib poliitika killustumiseni ja riigi toimimisest tervikliku pildi hägustumiseni. Riigi ees on väljakutsed, millist osa on rahvuskehandile lausa ekstsensiaalsed. Näiteks rahvastikutaste tagamine. Riigi halduskorraldus ja tasakaalustatud ruumimuser on kindlasti kuumad teemad. Esimene hõlmab võimu korraldamist ja teise märksõnaks on regionaalareng.

Üleskutsed riigi halduskorralduse moderniseerimiseks on jäänud ennekõike üksikute eestkõnelejate pärusmaaks. Parteipoliitilises retoorikas pole konstruktiivse la-

hendini jõutud. Otsusprotsesside tsentraliseerimine ja eelarvetulude vähenemine on omavalitsusüksuste mõjukust riigis kahandanud. Omavalitsusliitude sõnumid, mis kõlasid ka Eestimaa linnade ja valdade üldkogul selle aasta märtsis, pole poliitikutel hulgas idanemiseks vajalikku kandepinda leidnud. Tulemus nn *laissez faire*, ehk halduskorralduses isevooluline liikumine teadmatusega, kuhu vool kannab.

Kuigi tundub, et riigihaldus on isevooludeed läinud, ei tähenda see, et sellega ei oleks tegeletud. Alates Eesti taasiseseisvumisest alates on toimunud 51 kohaliku omavalitsuse üksuse ühinemist, mille tulemuseks on moodustunud 22 uut omavalitsusüksust. Tuleb aga tõdeda, et kohalike omavalitsuste ühinemine ei ole imerelv, mis kõiki probleeme lahendab. Mitmeid häid lahendusi on saanud omavalitsusüksuste koostööna ja suund on ühistegevuse laienemisele. Üks võimalusi ongi toimepiirkondade kehtestamine, mille piires kohalikud omavalitsused koos teatud teenuseid osutaksid. Oluline on läbi vaielda, et kas kõik kohalikud omavalitsused peavad seadustega pandud ühesuguseid ülesandeid täitma. Samas on teatud

kohalikud ülesanded tagaplaanil, näiteks töökohtadega seonduv ja kutseharidus, mis kuuluvad kindlasti kohaliku elu küsimuste hulka.

Eesti kestlikkus vajab tõhusat avaliku halduse korraldust. Teema ühendab eri valdkondi ja juhtimistasandeid, et riik toimiks kodanikesekselt, oleks terviklik ja arengutasakaalustatud. Eestis on suundumus arengu ja võimu tsentraliseerimisele. Regionaalsed erinevused arengutasemetes kõiguvad on jätkuvalt riigisisest märkimisväärsed, mis mõjutab ka kohaliku omavalitsuse enesekorralduse võimekust. Suured kõikumised piirkonniti soodustavad ääremaastumist ja inimeste raiskavat elustiili aeg-rumiliste vahemaade ületamiseks.

Vaja üldrahvalikku arutelu

Regionaalministri omavalitsusreformi teesid, milles on loobutud varasemast ühest jäigast lahendist, on ühiskonnas arutelu algatamiseks asjakohased. Väga põnev on oodata, kas halduskorralduse arutelu saab 2013. aasta kohalike valimiste teemaks. Rahvalt mandaadi taotlejad ei peaks mitte üksnes mõtlema aukude parandamisele kohalikes teedes, vaid esitama oma seisukoha ka

nendest teatud kompromisside väljakasvamist, mis võtab arvesse keskuste paiknemist ja inimeste pendelrännet, osadel juhtudel ajaloolist kihelkondlikku kuuluvust. Ei ole ilmselt reaalne „Kahetasandilise Eesti“ mudeli kehtestamine. Pigem pooldan tugevaid omavalitsusüksusi, kes suudavad iseseisvalt edukalt kohaliku elu küsimusi lahendada. See tähendab, et ka omavalitsuste liidud peavad saama oluliselt juurde võimekust ja on mõistlik, et kohalike omavalitsuste liitu kuulumine on kõigile kohustuslik.

Võti on Riigikogus

Arutelude põhjalt valitud ideede elluviimiseks on demokraatlikus ühiskonnas vaja poliitilist konsensusi. Ideaalis saab muutus sündida rahvaaruteludel soovitud eesmärgi ja uuenduste poolt ja vastu argumente kaaludes. Halduskorralduse lukku avav võti asub Riigikogus. Kuni otsustes juhitudakse päevapoliitikat ja „särk endale lähemal“ põhimõttest on riigimehlikud lahendused rasked tulema. Haldusreform on võimu küsimus ja muutused tingimustes tähendavad võimutasakaalu korrektsioone. See on üks põhjusi, miks poliitikutel teemaga aastate jooksul pole edasi jõudnud. Arengujoonel, kus juhtide räägitav ja tegelikult kaugenevad, tunneb üha suurem osa inimesi, et nad saavad üha vähem osa Eesti edust. Hangumisest on vaja välja saada. Mõtestada keskvalitsuse ja kohalike omavalitsuste uus hingamine ühtse riigivalitsemise põhimõtetest tulevikuvaates. ■

sellest, kuidas kohalik võim saab paremini rahvast teenida ühtse riigivalitsemise süsteemis. Pean silmas, et ministri esitatud teesidest kujuneks üldrahvalik arutelu, et milline peaks kohalik omavalitsusüksus olema ideaalis, milliseid eesmärgi täitma ja millist potentsiaali on selleks vaja. Rääkida läbi kohalikul tasandil eeldused näiteks sellest, et on võimekus elanikele paremaid, kättesaadavamaid ja tõhusamalt korraldatult avalikke teenuseid osutada. Samuti institutsionaalne suutlikkus, et võtta kasutusele kohalike arengueeldusi ja kaskvõimu tasakaalustada. Olen seda meelt, et me peaksime rääkima riigireformist tervikuna, mille osaks on eesmärgistatud haldus-territoriaalsed muudatused. Välja pakutud kuuest omavalitsuskorralduse mudelist ilmselt täielikult ei realiseeru ükski. Pigem näen

HALDUSREFORM

Kiisleri portfellis uued regionaalpoliitilised liitmistehed (algus lk 1)

KODUVALD
annely.sumre@
sauevald.ee

Kahetasandiline Eesti: tänased omavalitsused jätkavad praegusel kujul, kuid lisaks luuakse juurde teine valitav omavalitsustasand praeguste maakondade piirides. Enamik olulisi otsused tehakse maakonna tasandil. Valimiste kaudu on elanikel võimalik osaleda nende küsimuste otsustamisel, mis nende elukvaliteeti ka reaalselt mõjutavad. Eri küsimustes tuleb pöörduda erineva tasandi omavalitsuste poole. Toimub funktsioonide ümberjagamine riigi ja kahe omavalitsustasandi vahel. Täna omavalitsuste roll muutub väheolulisemaks, maakonna tasandil koordineerimine oluliselt suuremaks. Täna omavalitsused ei muutu, kuid lisandub 15 teise tasandi omavalitsust.

Kihelkondade Eesti: riik annab tänastele omavalitsustele tähtsaja liitumiseks nii, et tekiks vähemalt 3000 elanikuga omavalitsused. Partnerid liitumiseks leitakse vabatahtlikult. Kellel see ei õnnestu, liidetakse valitsuse otsusega. Uued omavalitsused on senistest suuremad ja suudavad oma ülesandeid täita mõnevõrra paremini, kuid pakutavad teenused ja nende kvaliteet erinevad omavalitsuseti endiselt

olulisel määral. Suuremad keskused jätkavad ilmselt iseseisvatena, tagamaa piirkonnad ühinevad ilma suurema keskusega omavalitsusteks. Omavalitsuste miinimumsuuruseks on 3000 elanikku. See tähendab, et valdav enamus tänaseid omavalitsusi peab kellegagi liituma ning liitumise tulemusena jääb 70-100 omavalitsust. Omavalitsused ei kattu inimeste toimepiirkondadega. Võib moodustada osavaldasid.

Tõmbekeskuste Eesti: riik nimetab tõmbekeskused (linnad või asulad, mis on ümbritsevate alade elanikele oluline sihtpunkt töötamisel ning avalike ja erasektori teenuste kasutamisel), kelle hulgast tuleb tähtsaja jooksul valida, kellega liituda. Partnerid liitumiseks leitakse vabatahtlikult. Kellel see ei õnnestu, liidetakse valitsuse otsusega. Omavalitsussüsteem korrastub, tekivad võrreldava suuruse ja võimekusega üksused. Kohalikus volikogus ja kohalikel valimistel otsustatakse rohkem küsimusi, mis inimeste reaalselt elukvaliteeti mõjutavad. Omavalitsus jätkab praeguste ülesannete täitmist, võib kaaluda osade riiklike ülesannete üleandmist. Maavalitsused jätkavad riikliku järelevalve teostajana ja maakondade tasakaalustatud arengu tagajana. Uued omavalitsused on erineva suurusega, kuid enamasti mitte väiksemad kui 10 000 elanik-

ku. Liitumiste tulemusel jääb 30-50 uut omavalitsust.

Maakondade Eesti: riik annab ette tähtsaja, milleks moodustada vähemalt 25 000 elanikuga omavalitsused. Partnerite valik on vabatahtlik ning kellel see tähtsajaks ei õnnestu, liidetakse valitsuse otsusega. Tekivad tugevate keskustega omavalitsused, kus keskus või mitu keskust ja neid ümbritsev tagamaa moodustavad ühtse terviku. Lisaks senistele omavalitsuste ülesannetele saab koos ressursiga üle anda ka mitmeid praegu riigi korraldada olevaid ülesandeid, milleks on omavalitsuses olemas pädev ametnikkond. Maavalitsused reorganiseeritakse regionaalseteks riikliku järelevalve teostamise üksusteks, muud funktsioonid antakse üle uutele omavalitsustele ja valdkonnaministeeriumidele. Uued omavalitsused kattuvad enamasti tänaste maakondadega, minimaalseks elanike arvaks vähemalt 25 000 inimest, kuigi selles on võimalik teha erandeid (n. Hiiu- ja Saue). Liitumiste tulemusel jääb 20-25 omavalitsust.

Omavalitsusreformi läbiviimise esimeseks eelduseks on reformiseaduse vastuvõtmine Riigikogu poolt, mis sätestaks edasise protsessi, selle ajakava ja selles osalejate vastutuse. See eeldab laiapõhjalist kokkulepet selles, mis kujul reform ellu viia. „Samas on kõik osapooled

KOMMENTEERIB VALLAVANEM ANDRES LAISK

Eelistus Tõmbekeskuste Eesti mudelile

Minul on küll hea meel, et diskussioon omavalitsuste reformi ümber on jälle käivitunud. Loodan, et see ei sumbu üldisesse valimiseelsesesse mürrasse. Saue vald on ka varasemalt püüdnud olla eeskujuks ja oma ühinemisetepanekutega naabritele andnud mõista, et isegi Harjumaa omavalitsustes, mis suuremas osas kuuluvad Eesti omavalitsuste võimekuse edetabelis esikümnesse, tasub arengueeliste paremaks ära kasutamiseks mõelda pikemalt ette ja jõud ühendada. Seda enam ei ole mõtet unistada, et alla 2000 elanikuga omavalitsused, mida meil on üle poolte, suudavad enamast, kui vaikselt ja viirevalt hääbumise suunas liikuda ja kiruda riiki, et see neile lisaraha ei anna. Esitatud omavalitsuskorralduse mudelite hulgast vastab minu ettekujutusele Eesti tulevastest omavalitsuskorraldustest eeskätt nn Tõmbekeskuste Eesti mudel, seda eeldusel, et Harjumaa, kus Tallinn on küll kaugel suurim ja olulisima mõjuga tõmbekeskus, tuleks käsitleda eraldi. Ei pea soovitavaks lahenduseks Tallinna edasist suurendamist, mis on Eesti kontekstis niigi tasakaalust väljas. Pealinna piirkonnas tuleks seada eesmärgiks tugevate eeslinnade tüüpi tõmbekeskuste tekke soodustamine.

Loomulike tõmbekeskuste põhine lähenemine tagab muuhulgas selle, et igasse omavalitsusse jääks piisava suurusega tiheasum, mis suudaks „üleval pidada“ sama omavalitsuse piires hajaasustuse elukorraldust. Ei ole ilmselt üllatus, et hajaasustuses omavalitsuse teenuste korraldamine on inimese kohta oluliselt kallim ja näiteks Saue valla näitel tuleb tunnustada, et lõunapoolsete külapiirkondade teenuste ülalpidamine ei oleks võimalik ilma tiheasumist laekuva maksutuluga osalise ümberjaotamisega hajapiirkondade kasuks. Sama loogika peaks olema iga tulevase omavalitsuse toimimise aluseks. Reformi läbiviimise järsk survestamine enne 2013. aasta kohalike valimisi tekitab ilmselt olulise vastasseisu. See oleks algatuse uut kvaliteeti arvestades sobilik ettevalmistav periood, mis peaks vastupidi seadma eesmärgiks sunduse minimeerimise reformiprotsessis.

tänaseks juba seda meelt, et praeguse olukorra jätkumine on kõige halvem võimalik valik. Nüüd tulebki leida see ühisosa, leida see, milles me saame kokkuleppele jõuda.

Sellepärast olen arutamiseks lauale käinud ka kõik seni peamised arutelu all olnud variandid, kutsub minister Kiisler omavalitsusi sisuliselt kaasa mõtlema. ■

SAUE VALLALEHES KODUVALD AVALDATUD PLANEERINGUTEATED EI OMA JURIIDILIST JÕUDU (VASTAVALT PLANEERIMISSEADUSELE) JA ON INFORMATIIVSE ISELOOMUGA. AMETLIKUD PLANEERIMISTEATED ILMUVA EESTI PÄEVALEHES NING SAUE VALLA VEEBILEHEL.

SAUE VALLA TERRITOORIUMIL OKTOOBRI 2012 ON KEHTESTATUD JÄRGMISED DETAILPLANEERINGUD:

Saue vallavalitsus kehtestas 2.10.2012 korraldusega nr 709 **Jõgisoo külas Jaanila** (katastritunnus 72703:002:0071, suurusega 11,91 ha, maatulundusmaa 100%) kinnistu ja lähiala detailplaneeringu, eesmärgiga kinnistu kruntimine, maasihtotstarbe osaline muutmine elamumaaks ning määratakse ehitusõigus üksikelamu ja abihoonete rajamiseks. Kinnistu hakkab koosnema kahest katastriüksusest, millest väiksem (1989 m²) on elamumaa sihtotstarbega ning suurem (ca 11,17 ha) maatulundusmaa sihtotstarbega, kuhu ehitusõigust ei määrata. Vastavalt Saue valla üldplaneeringule ja Harju maakonnaplaneeringu teemaplaneeringule "Asustust ja maakasutust suunavad keskkonnaningimused", asub kogu planeeritav maa-ala hajaasustusalal, rohevõrgustiku T9 tuumala äärealal ning piirneb Keila jõega. Teemaplaneering seab rohelise võrgustiku tugialadele üldised kasutustingimused, mis

peavad tagama rohelise võrgustiku toimimise ja nende tingimustega arvestamise. Võrgustiku funktsioneerimiseks ei tohi looduslike alade osatähtsus tuumalal langeda alla 90%. Jaanila kinnistu planeeringu elamumaa hakkab moodustama tuumalast alla 1%. Elamumaaks kavandatav maa-ala on planeeritud tuumala äärealale ning ühe üksikelamu kavandamine ei halvenda rohevõrgustiku praegust toimimist. Maa-ala hoonestamise käigus tuleb olemasolevat looduslikku keskkonda maksimaalselt säästa ja säilitada, hoides ehitustegevuse planeeritud ehitusala piires. Vastavalt Saue valla üldplaneeringu seletuskirja leheküljele nr 37 tohib rohevõrgustiku tuumaladel ja nende vahelistes koridorides rajada ühe väikeelamu 2 ha kohta - ühe väikeelamu ehitamiseks peab olema 2 ha maad. Jaanila kinnistu suurus on 11,91 ha, seega ei ole taotletav planeering vastuolus valla üldplaneeringust tulene-

vate nõuetega. Vastavalt looduskaitseadusele ulatub planeeritava maa-ala Keila jõe kalda ehituskeeluvöönd 50 meetrit, kuhu planeeringuga hoonete rajamist ei kavandata. Piirdeaia paigaldamine on lubatud ainult elamukrundi piirile.

Saue vallavalitsus kehtestas 23.10.2012 korraldusega nr 777 **Vatsla küla Antsu 1** (katastritunnus 72701:001:0276, 100% tootmismaa, suurusega 2,01 ha), **Antsu 6** (katastritunnus 72701:001:0281, 100% tootmismaa, suurusega 2,01 ha), **Laabi 1** (katastritunnus 72701:001:0173, 100% maatulundusmaa, suurusega 1,39 ha), **Antsu 3** (katastritunnus 72701:001:0277, 100% transpordimaa, suurusega 0,23 ha) kinnistute ja lähiala detailplaneeringu. Detailplaneeringu koostamise eesmärgiks on kinnistute maasihtotstarbe osaline muutmine ning jagamine 12-ks äri-, tootmis- ja transpordimaa sihtotstarbega krundiks, millest

kuus liitsihtotstarbega 50% äri- ja 50% tootmismaa krunti kavandatakse äri- ja tootmishoonete rajamiseks, üks 100% tootmismaa sihtotstarbega krunt (alajaama tarbeks) ning viis transpordimaa sihtotstarbega krunti juurdepääsude rajamiseks. Äri- ja tootmismaa sihtotstarbega kruntidele on määratud ehitusõiguse ulatus ja hoonestustingimused kuni 2-korruseliste äri- ja tootmishoonete rajamiseks, kõrgusega kuni 12 meetrit. Lahendatud on juurdepääsuteed ning kruntide tehnovarustus, esitatud servituutide vajadus, määratud haljastuse ja heakorrasuse nõuded. Kehtiv valla üldplaneering käsitleb antud maa-ala piirkonda perspektiivse tiheasustusalana maakasutuse juhtfunktsiooniga äri- ja tootmismaa ning on kujunemas üheks võimalikuks tootmis- ja äripiirkonnaks. Planeeritava maa-ala suurus on ca 5,7 ha.

DETAILPLANEERINGUTE AVALIKUD VÄLJAPANEKUD

Saue Vallavolikogu võttis 25.10.2012 otsusega nr 88 vastu ja suunas avalikustamisele **Ääsmäe küla Kopli 1** kinnistu ja lähiala detailplaneeringu. Detailplaneeringuga kavandatakse Ääsmäe külas asuvalle Kopli 1 (katastritunnusega 72704:002:0533, suurusega 6,26 ha, maatulundusmaa 100%) kinnistule külakeskuse, üksikelamute ning äri- ja tootmishoonete rajamist. Detailplaneering näeb ette kehtiva Saue valla üldplaneeringu osalist muutmist, kuid seejuures ei muuda üldplaneeringu põhilahendust. Saue valla üldplaneeringu kohaselt asub detailplaneeringu taotletav maa-ala hajaasustusalal Tallinn-Pärnu-Ilkla maantee ja 11402 Ääsmäe tee vahelisel ca 6,3 ha suurusel maatulundusmaa sihtotstarbega maa-alal. Tegemist on hoonestamata ja osaliselt kõrghaljastusega kaetud maa-alaga. Lähiehitistesse jäävad osaliselt hoonestamata maatulundusmaad ning küla keskusalade väikeelamud. Saue Vallavolikogu kaalus põhjalikult üldplaneeringut muutva detailplaneeringu algatamist ning leidis, et kohaliku külaseltsi poolt juba pikka aega tagasi algatatud külakeskuse rajamise soov kui avalik huvi on selleks piisavalt oluline põhjendus. Külakeskuse loomine sisaldub Saue valla arengukavas 2010-2015 (2026), see aitab kaasa kvaliteetse elukeskkonna loomisele Ääsmäe külas ning on oluline külaloomise edendamiseks. Loodava külakeskusega tagatakse uute töökohtade tekkimine ning piirkonna elanikele vabaaja veetmise võimalused. Funktsionaalselt seoselt on planeeringu ala asukoht igati sobiv külakeskuse, üksikelamute ja äri- ja tootmishoonete rajamiseks, kuna külgneb vahetult Ääsmäe küla tiheasustusalaga, olles selle kompaktselt laienduseks, ning antud piirkonnas

on olemas ka sobiv infrastruktuur. Detailplaneeringu koostamise eesmärgiks on Kopli 1 kinnistu maasihtotstarbe muutmine ning jagamine 13-ks väikeelamu-, transpordi-, äri-, tootmis- ja sotsiaalmaa (üldkasutatava maa ja ühiskondlike ehitiste maa) sihtotstarbega krundiks, millest kuus väiksemat krunti kavandatakse väikeelamute ja abihoonete rajamiseks, neli suuremat krunti äri- ja tootmishoonete rajamiseks, üks suurem liitsihtotstarbega 30% äri- ja 70% sotsiaalmaa (ühiskondlike ehitiste maa) krunt külakeskuse põhihoone ning koos seda teenindavate hoonete ja rajatiste püstitamiseks, üks üldkasutatava maa sihtotstarbega (haljasala) krunt ning üks transpordimaa krunt juurdepääsude rajamiseks. Planeeringuga lahendatakse juurdepääsud planeeritava alale, tehnovõrkude varustus ning määratakse keskkonnakaitse abinõud. Juurdepääs planeeringualale nähakse ette 11402 Ääsmäe teelt. Planeeritav ala läbib kirde-edela suunaliselt kergliiklustee, mis säilib ka antud planeeringuga.

Kopli 1 kinnistu detailplaneeringu avalik väljapanek toimub **12.11.2012 kuni 9.12.2012** kella 8.00-16.30 (kolmapäeviti kuni 18.30-ni ja reedeti kella 14.00-ni) Saue vallamajas, Veskitammi 4, Laagri alevik, kus on võimalik tutvuda detailplaneeringute jooniste, seletuskirjade jm materjalidega paberikandjal. Avaliku väljapaneku kestel on võimalik tutvuda detailplaneeringu jooniste ja seletuskirjaga elektrooniliselt valla veebilehel http://www.sauvald.ee/ehitus_planeerimine/detailplaneering/teated

Saue Vallavalitsus võttis 6.11.2012 korralduse-

ga nr 796 vastu ja suunas avalikustamisele **Alliku küla Metsavahi tee 4/Tammelehe tee 20** kinnistu ja lähiala detailplaneeringu. Detailplaneeringuga kavandatakse Metsavahi tee 4//Tammelehe tee 20 kinnistu (katastritunnusega 72701:001:0453, suurusega 1 617 m², sihtotstarve ärimaa 100%) maasihtotstarbe muutmist elamumaaks 100% ning määratakse ehitusõigus ja hoonestustingimused ühe üksikelamu ja abihoonete rajamiseks. Kinnistu asub Saue Vallavolikogu 22.04.2004 otsusega nr 031 poolt kehtestatud Metsavahi, Tamme-1 ja Tamme-3 kinnistute detailplaneeringu alal, millega määrati Metsavahi tee 4//Tammelehe tee 20 kinnistu maasihtotstarbeks ärimaa ning anti kinnistule ehitusõigus ärihoone (väikekauplus ja/või tootlustus) rajamiseks. Kehtiva üldplaneeringuga on planeeritava maa-ala maakasutuse juhtfunktsiooniks määratud väikeelamute ala, põhiliselt ühepere- ja ridaelamutele mõeldud ala, kus võib paikneda elamupiirkonda teenindavaid asutusi ja väiksemaid kaubandus-teenindusettevõtteid. Detailplaneeringuga hõlmatud ala kontaktvööndis on enamuse krunte hoonestatud elamutega ning kinnistule on välja ehitatud kõik välisvõrgud. Planeeritava maa-ala suurus on 0,16 ha.

Saue Vallavalitsus võttis 6.11.2012 korraldusega nr 797 vastu ja suunas avalikustamisele **Hüüru küla Simmu** kinnistu ja lähiala detailplaneeringu. Detailplaneeringuga koostamise eesmärgiks on Simmu (katastritunnusega 72701:001:0539, suurusega 1,88 ha, sihtotstarve maatulundusmaa 100%) kinnistu kruntimine, maasihtotstarbe muutmine elamu-, tootmis- ja transpordimaaks ning määratakse ehitusõigus ja hoonestustingimused kolme üksikelamu ja abihoonete rajamiseks. Planeeringuga moodustatakse kolm üksikelamukrunti (suurustega 5500 m²), tootmismaa sihtotstarbega krunt kavandatakse uue rajatava puurkaevu tarbeks ning transpordimaa krunt tagab juurdepääsu kõikidele elamukruntidele. Lahendatud on kruntide tehnovarustus, esitatud servituutide vajadus, määratud haljastuse ja heakorrasuse nõuded. Saue valla üldplaneeringu kohaselt asub detailplaneeringu taotletav maa-ala hajaasustusalal. Planeerimisel on lähtutud üldplaneeringuga kehtestatud hajaasustusele vastavatest planeerimis põhimõtetest ja nõudest, kus minimaalseks elamumaa sihtotstarbega katastriüksuse suuruseks võib olla 5 000 m². Taotletavate elamumaa katastriüksuste suurus on kooskõlas Saue valla üldplaneeringust tuleneva nõudega.

Simmu ja Metsavahi tee 4/Tammelehe tee 20 kinnistute detailplaneeringute avalikud väljapanekud toimuvad **14.11.2012 kuni 28.11.2012** kella 8.00-16.30 (kolmapäeviti kuni 18.30-ni ja reedeti kella 14.00-ni) Saue vallamajas, Veskitammi 4, Laagri alevik, kus on võimalik tutvuda detailplaneeringute jooniste, seletuskirjade jm materjalidega paberikandjal. Avaliku väljapaneku kestel on võimalik tutvuda detailplaneeringu jooniste ja seletuskirjaga elektrooniliselt valla veebilehel http://www.sauvald.ee/ehitus_planeerimine/detailplaneering/teated

Saue Vallavalitsus võttis 6.11.2012 korraldusega nr 797 vastu ja suunas avalikustamisele **Hüüru küla Simmu** kinnistu ja lähiala detailplaneeringu. Detailplaneeringuga koostamise eesmärgiks on Simmu (katastritunnusega 72701:001:0539, suurusega 1,88 ha, sihtotstarve maatulundusmaa 100%) kinnistu kruntimine, maasihtotstarbe muutmine elamu-, tootmis- ja transpordimaaks ning määratakse ehitusõigus ja hoonestustingimused kolme üksikelamu ja abihoonete rajamiseks. Planeeringuga moodustatakse kolm üksikelamukrunti (suurustega 5500 m²), tootmismaa sihtotstarbega krunt kavandatakse uue rajatava puurkaevu tarbeks ning transpordimaa krunt tagab juurdepääsu kõikidele elamukruntidele. Lahendatud on kruntide tehnovarustus, esitatud servituutide vajadus, määratud haljastuse ja heakorrasuse nõuded. Saue valla üldplaneeringu kohaselt asub detailplaneeringu taotletav maa-ala hajaasustusalal. Planeerimisel on lähtutud üldplaneeringuga kehtestatud hajaasustusele vastavatest planeerimis põhimõtetest ja nõudest, kus minimaalseks elamumaa sihtotstarbega katastriüksuse suuruseks võib olla 5 000 m². Taotletavate elamumaa katastriüksuste suurus on kooskõlas Saue valla üldplaneeringust tuleneva nõudega.

SAUE VALLA TERRITOORIUMIL OKTOOBRI 2012 EI ALGATATUD DETAILPLANEERINGUID

TEEMAPLANEERINGU "MAAGAASI D-KATEGOORIA TORUSTIKU PAIKNEMINE SAUE VALLA TERRITOORIUMIL" AVALIKU VÄLJAPANEKU JA ARUTELU TULEMUSED

Saue Vallavalitsus teatab, et Saue Vallavolikogu 30.08.2012 otsusega vastu võetud teemaplaneeringu "Maagaasi D-kategooria torustiku paiknemine Saue valla territooriumil" ja selle keskkonnamõju strateegilise hindamise aruande avaliku väljapaneku jooksul, mis toimus **19.09.2012 kuni 17.10.2012**, laekus 5 kirjalikku pöördumist, millest neli sisaldasid ettepanekuid ja vastuväiteid. Saue Vallavalitsus vastas neile kirjalikult ja korraldas 24.10.2012 Saue Vallamajas teemaplaneeringu avaliku arutelu. Ettepanekuid ja vastuväiteid on suures osas arvestatud ning planeeringulahendust vastavalt täpsustatud. Täpsustustega saab tutvuda valla veebi-

lehel <http://www.sauvald.ee/>, rubriik Uudised.

Detailplaneeringute algatamise, vastuvõtmise ja kehtestamise korralduste ja otsustega on võimalik tutvuda ka elektrooniliselt Saue valla veebilehel: http://www.sauvald.ee/ehitus_planeerimine

Lähemat informatsiooni saab planeeringute spetsialistilt Maili Metsaotsalt 654 1157 maili.metsaots@sauvald.ee

KLOORILÕHN LAAGRI ELANIKE KRAANIVEEL ON AJUTINE

Oktoobrikuu lõpul valmis Kuuse tänava puurkaevu pumpla, mis rajati Euroopa Liidu projektide raames. Elanikud kurdavad, et vesi haiseb ja maitseb klooriselt. „Uus pumbajaam solgib meie kraanivett klooriga. Paljudel inimestel on allergia selliste kemikaalide vastu ka vaid välispisidel kokkupuutel nt pesemisel, rääkimata sellise vee sisse joomisest. Varem oli Laagris vesi üks parimaid. Mis meie kraaniveega juhtus, et seda on vaja klooriga desinfitseerida?“ küsib Kadri Kuuse tänavalt. Abivallavanem Mikk Lõhmuse sõnul tuleb enne puurkaevu ja veetöötlusseadmete (sh veereservuaarid) käikuandmist kogu kompleks desinfitseerida, milleks kasutatakse kloori põhinevaid desoaineid. „Just desinfitseerimiseks kasutatud kloor võib lühikest aega tingida vee kloorimaitset. See ei ole tervisele ohtlik. See maitse peaks kiiresti ära kaduma ja alaliselt mingit kloorimist Laagris ei kasutata,“ selgitab Lõhmus. Pärast Kuuse tänava puurkaev-pumpla valmimist suleti tööks Koru tänaval asuvad puurkaev-pumplad, mis samuti rekonstrueeritakse. Nende võrku tagasi ühendamisega saab samuti Laagri joogivees ilmuda kerget kloorimaitset. „Vabandame ebamugavuste pärast, kuid kõik see peaks Laagri joogivee muutma tulevikus puhtamaks ja kvaliteetsemaks,“ lubab Lõhmus.

KOOSTÖÖ

Saue vallas ehitatakse vee- ja kanalisatsiooni-, Soomes magnetnupuga prügitorusid

17. septembrist kuni 20. septembrini toimus Eesti Maaomavalitsuste Liidu ja Eesti Linnade Liidu poolt korraldatud koolitusreis Soome, eesmärgiks tutvuda uute lahendustega elukeskkonna ja elamupiirkondade arendamisel. Alljärgnevalt mõned mõtted, mis kõige kohapeal tutvudes tekkisid.

MIKKO LÖHMUS
abivallavanem

Meeldiv elukeskkond on suure ja kuluka töö tulemus

Kokku oli võimalus viibida kolmes erinevas uuselamupiirkonnas - nendeks olid arendatav Suurpelto Espoos, Viikki Helsingis ja Vuores Tamperes. Vana tuntud tõde on see, et elukeskkond peab olema kompleksne ja mis teha, kompleksne arendamine on ka kallis. Mõtlempanevaks ja huvitavaks oli pealkirjas mainitud maa-alustel torustikel põhineva prügikogumissüsteemi toimimine, mille väljahitamine oli arendajate sõnul küll kulukas, kuid mille ülevõlpidamiskulud pidid olema tunduvalt odavamad kui prügi-autodega ringi vuramine. Vaadates, kuidas Eestis pisiarenduste kaupa

elukeskkonda kujundatakse, siis pole imeksandav, et uued tehnoloogiad siiakanti niipea ei jõua. Olgem ausad - nii suuri arenduspiirkondi (20 000 ja rohkem elanikku) ole Eestis lähimas tulevikus ka ette näha.

Sadevesi on maastikukujunduselement

Kui Eestis üritatakse sadevesi maa-alla torudesse suruda, siis Soomes on juba ammu jõutud järeldusele, et see on kulukas ning mõistlikum on võimalikult palju kasutada paikset immutamist, kujundades kogutud sadeveest tiike, märgalasid, kunstkärrestikke ja kanaleid. Arvestades seda, et liigvesi on probleemiks ka Saue vallas, võiks see olla üheks

Prügiluugid Suurpelto Espoos. Prügikott lastakse luugist (mis avaneb magnetnupuga nagu fonolukk) alla, see jõuab kogumisruumi, kaks korda päevas käivitub imitoru ning kõik praht lendab kiirusega 90-100 km/h kogumisaama. Aeg ajalt lastakse süsteemi suur käsn, mis toru seinad ligast ja sitikatest puhtaks teeb.

Astelpajumaias vares. Aga pildil on näidatud ikkagi seda, et astelpajupõõsaid võib väga edukalt kasutada ka linnahaljastuses.

mõttekohaks nii vallavalitsusele kui arendajatele. Peaeasi, et oleks vaba maa ning oskuslik projekteeerija, kes suudaks lahtise peaga mõelda.

Vana hea arooniapõõsas

Lõpetuseks midagi käepärast. Soomes veendusin veelkord, et näiteks Laagri haljastust annaks suhteliselt lihtsate ja mitte väga kallite vahenditega paremaks muuta. Elurajoonide ja tarbeparkide haljastuses kasutati suhteliselt palju meilgi kodusena tunduvat arooniapõõsast ja astelpaju. Pole vähetähtis märkida, et mittemürgised ja söödavad marjad on ju väärtus omaette. Samuti torkasid haljastuses silma erinevate köögiviljade (kapsas, porgand, kõrvits) oskuslik kasutamine.

KESKKOND

Kasuta fantaasiat prügi tekkimisele piiri panemisel

17.-25. novembril 2012 toimub juba neljandat korda üleeuroopaline jäätmetekke vähendamise nädal, millest esmakordselt võtab osa ka Saue vald. Nädala eesmärk on tutvustada ja meelde tuletada lihtsaid võimalusi, kuidas igapäevaelus liigsele jäätmetekkele piir panna. Samuti kutsuda inimesi üles oma tarbimisharjumuste üle mõtisklema ja leidma kohti, kus jäätmete tekitamist annab vältida.

KRISTIN LEPIKSON
keskkonnaspetsialist

Üleeuroopalise jäätmetekke vähendamise nädala raames jagame sauevald lakatega vahvaid ideid kodumajapidamises tekkivate asjade taaskasutamiseks. Kui ka Sinu kodus on vanad asjad leidnud taaskasutust, siis saada meile nendest foto 19.

novembriks 2012 aadressile kristin.lepikson@sauvald.ee! Fotod avaldame Saue valla facebooki lehel ning kõigi keskkonnasõprade vahel loosime välja auhinna.

Rohkem lahedaid ideid, mida peale hakata oma majapidamises kasutult seisvate asjadega, leiab üleeuroopalise jäätmetekke vähendamise nädala ajal Saue valla facebooki lehelt aadressil: www.facebook.com/Sauvald. □

SAUEVALLAKAS TAASKASUTAB

Kui sinu kodus on vanad asjad leidnud taaskasutust, siis saada meile nendest foto 19. novembriks 2012 aadressile kristin.lepikson@sauvald.ee! Fotod avaldame Saue valla facebooki lehel ning kõigi keskkonnasõprade vahel loosime välja auhinna.

TEE ISE!

VANADEST KILEKOTTIDEST HEEGELDATUD KANDEKOTT INTERNETBLOGIST WWW.ETSY.COM
Vaja läheb: 20-25 kilekotti, 6.50mm heegelnõela, kääre

1. Voldi kilekott pooleks ning lõika ära sangad ja koti põhi
3. Murra kilekott veel paar korda pooleks ning lõika seejärel u 2,5 cm laiusteks tükkideks
4. Lahtiharutatud tükid moodustavad igaüks ringi. Ühenda ringid omavahel pistes ühe ringi teisest läbi ning pinguta
6. Lõika kõik kilekotid tükkideks ning ühenda kõik 2,5 cm laiused ringid üksteise külge pikaks nööriks. Keri kilenööri kera
9. Heegelda 20 silma, seejärel heegelda poolsammastest kotile põhi. Ära tõmba aasasid väga pingule, see muudab hiljem heegeldamise keeruliseks.
11. Heegeldamise käigus peida kilenööri ots aasade vahele
12. Heegelda ringiratast
13. Peale nelja rea ühekordsete sammaste heegeldamist keera oma töö ümber ning jätk heegeldamist vasakule.
14. Heegelda veel 14 rida ühekordsete sammastega. Ole-nevalt heegeldamise tugevusest võid vajada ka rohkem/vähem ridu
15. Järgmiseks heegelda ring kinnissilmuseid
16. Nüüd oled valmis esimese sanga tegemiseks. Heegelda hegelahel 20 ahelsilmusest, kui sanga pikkus tundub sobiv, kinnita sang 8 kinnissilmuse kaugusele
17. Heegelda 12 kinnissilmust edasi, et jõuda teise sanga asukohta
18. Heegelda teine sang täpselt samuti nagu tegid esimese
19. Seejärel heegelda täisring kinnissilmuseid (ka üle sanga). Jätka heegeldamist kuni koti sangad ja serv on ühtlased. Seejärel katkesta kilenöör ning peida otsad koti sisse ära. Kott on valmis!

FAKTID

- Iga minut kasutatakse maailmas vähemalt 1 miljon kilekotti. Aastas kasutab üks inimene keskmiselt 300 kilekotti. Kilekoti keskmine kasutusiga on umbes 12 minutit.
- Kuni 6000 ühekordset mähet kulub ühele lapsele 3-aastaseks saamiseni. See on umbes 1 tonn kasutatud mähkmeid lapse kohta!
- 40 cm pikkuse alumiiniumfooliumiriba tootmiseks kulub 122 g tahkeid loodusvarasid, sama pikale plastkilele aga vaid 2,7 g. Kui pakid toidu värskena hoidmiseks kilesse, siis oled ökoloogiliselt 45 korda säästlikum kui alumiiniumfooliumi kasutades.
- Iga kasutuskorra kohta kulub paberkotile 630 g ja kilekotile u 70 g taastumatuid loodusvarasid. Riidest koti valmistamiseks kulub ainult 6 g taastumatuid loodusvarasid kasutuskorra kohta.
- Kui kasutada puhastamiseks ühekordselt kasutatavaid lappe, koguneks neid aastas kokku 9 miljonit tonni! Kasutades tolmulappi või kaltsu, hoidud sa sellise jäätmemäe tekitamisest ja võtad kasutusse ka midagi vana, mille muidu ära viskaksid.

Maamaksust vabastamiseks ei pea koduomanik avaldust esitama

Alates järgmise aasta 1. jaanuarist hakkab kehtima „Koduomanikke maamaksust vabastav maamaksuseaduse muutmise seadus“. Nimetatud seaduse alusel on maamaksu tasumisest vabastatud maaomanik tema omandis oleva elumumaa või maatulundusmaa õuemaa kõlviku osas alavikukirik ja tiheasustusega alaks määratud alal kuni 0,15 ha ja hajaasustuses elumumaa kuni 2,0 ha ulatuses. Eelduseks on asjaolu, et sellel maal asuvas hoones on inimese elukoht vastavalt rahvastikuregistrisse kantud elukoha andmetele. Lahtiseletatult tähendab see seda, et Saue valla elanikud saavad maamaksust vabaks 1500 m² ulatuses elumumaa või maatulundusmaa õuemaa kõlvikult ning kuni 2,0 ha osas hajaasustuses. Tingimuseks on see, et maa omaniku elukoht peab olema registreeritud vabastust saava maaüksuse hoonesse. Kui omanikul on suurem maaüksus, kui maksuvabastuseks ette nähtud, tuleb ülejäänud maa eest maamaksu tasuda. Avaldusi maksuvabastuse saamiseks esitada ei tule. Vallavalitsuses kontrollitakse 1. jaanuari seisuga rahvastikuregistri elukohad üle ja määratakse seaduses ettenähtud maksuvabastused. Varasemalt avaldatud info, et kehtima jäävad kõik seni pensionäridele kehtinud taotluse alusel kehtivad vabastused, oli eksitav. Tulenevalt seadusesse sisse viidud muudatusest saab täiendavalt vabastada maamaksust avalduse alusel küll neid pensionäre, kes ei ole valla elanikud, aga kõikide pensionäride maamaksu vabastuse ülemiseks piirmääraks on kehtestatud 0,15 ha. Sellest tulenevalt ei ole enam omavalitsusel õigust vabastada maamaksust täiendavalt neid pensionäre, kellel on elumumaa rohkem kui nimetatud piirmäär 1500 m².

Ene Lepist, maaregistrupidaja

Saue Vallavolikogu määrused nüüd Riigi Teatajas

Riigi Teatajaga on vast kokku puutunud enamus inimesi, kellel kunagi on olnud vajadus mõnda seadust lugeda. Tegemist on nimelt Eesti Vabariigi ametliku väljaandega, kus avaldatakse kõik Eesti Vabariigis kehtivad üleriigilised õigustloovad aktid. Alates 1. juunist 2010 lõpetati Riigi Teataja avaldamine paberkanalil ning tegemist on täielikult veebiväljaandega, mille koduleht on www.riigiteataja.ee.

Suurim eelis võrreldes paberkanalile trükitud Riigi Teatajaga on see, et pidevalt on kättesaadavad õigusaktide terviklikud ja ajakohased tekstid. Kohaliku tasandi õigusakte, mis kehtivad vaid mingis kindlas vallas või linnas, on seni Riigi Teatajas avaldatud üsna ebakorrapäraselt. Alates 1. jaanuarist 2013 jõustub aga kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse muudatus, mille kohaselt jõustuvad kohaliku omavalitsuse volikogu ja valitsuse määrused kolmandal päeval peale Riigi Teatajas avaldamist. Samuti paneb see kõigile kohalikele omavalitsustele kohustuse hakata oma määrusi avaldama Riigi Teatajas. See on ka igati mõistlik, kuna võimaldab ühest kohast kättesaadavaks teha kõik Eesti Vabariigis kehtivad õigusaktid ning seda hetkel kehtivas seisus. Jäävad ära segadused seoses sellega, et raske on leida kõiki määrusi üles, kuna need asuvad igal kohalikul omavalitsusel tema kodulehel erinevas kohas. Samuti on Riigi Teatajas nähtav ja kättesaadav just sellel hetkel kehtiv määruse terviktekst, mis sisaldab kõiki määrusele aja jooksul tehtud muudatusi. Kuigi eelnimetatud seadusemuudatus hõlmab määrusi, mis võetakse vastu peale 1. jaanuarist 2013, oleme Saue vallas otsustanud kasutada pakutud võimalust ning avaldada Riigi Teatajas kõik käesoleval hetkel kehtivad Saue Vallavolikogu ja Saue Vallavalituse määrused terviktekstidena. Saue valla määrused leiab Riigi Teataja valikmenüüst „Täpne otsing“ kust saab eraldi valida „KOV terviktekstid“ ning akti andjana „Saue Vallavolikogu“ ning tulemus näitabki kõiki kehtivaid Saue Vallavolikogu määrusi. Riigi Teataja pakub ka sellist võimalust, et registreerides kasutajaks saab tellida endale e-postile teavitusi konkreetsete õigusaktide avaldamise või muutmise kohta. Selliselt on võimalik tellida teavitusi ka Saue valla määruste vastuvõtmiste ja muutmiste kohta. Jätakuvalt on kõik Saue vallas kehtivad määrused kättesaadavad ka Saue valla kodulehel, kuid nüüd juba lingituna Riigi Teatajasse. Originaalallkirjadega määruste algtekste saab vaadata läbi Saue valla kodulehel asuva dokumendiregistri, kuhu need pärast allkirjastamist skaneeritakse või soovi korral ka vallamajas kohapeal.

Marju Põllu, vallasekretär

ARENDUS

Hakkab looma - Ääsmäe Küla

Iga muutus algab mõttest, ideest, soovist lahendada mingi probleem. Kui Ääsmäe Külakogu 2006. aastal taasalustas oma tegevust, siis esimese asjana tegime plaani. Plaani selle kohta, kuidas oma eluolu paremaks teha, järgides Ääsmäe motot: "Me saame täpselt nii hea elu ja olu Ääsmäel, kuipalju me ise jaksame selleks vaeva näha!"

AHTO OJA
Ääsmäe külanõu

Toimusid ümarlaadud, ajurünnakud seminarid, panime Ääsmäe arengu plaani paberile, lühinimega Ääsmäe Agenda 21 (Ääsmäe kandi jätkusuutliku arengu strateegia aastani 2020 ja tegevuskava 2010-2013), täiendasime seda Teeme Ära Mõttetalgutel, selleks et samm-sammult liikuda oma visiooni poole: "Ääsmäe pika-ajaliseks visiooniks on olla inimsõbralik, tervilik, roheline, valge ja turvaline looduslik ökoküla, kuhu lapsed tahavad alati tagasi tulla ja elama jääda".

Utopiad realiseerumas

Visiooni poole liikumise sammud, ehk tegevused panime tähtsuse järjekorras kirja inimese, looduse ja majanduse valdkonnas, ikka nii, et need kapitalid kasvaksid koos ja mitte üksteise arvelt. Kõige olulisemaks vajaduseks hääletasid inimesed külakeskuse puudumise. Tõljal, ehk 5 aastat tagasi tundusid täieliku utopianina 2 asja: et me saame kunagi külakeskuse ja et me saame teha jaanituld vanas traditsioonilises "kruusaaukus", uue nimega Ääsmäe külaplatsil.

Aga aeg andis arutust ja kui siht on silme ees, siis tammsaareliku cesti jonnijärjekindlusega oleme samm sammult

oma visioonile lähemale liikunud. Täna-seks oleme saanud teha kaks viimast jaanituld traditsioonilises kohas külaplatsil, valmis on esimene osa jalgrattateedest, toimuvad ühisüritused, inimeste elu ja heaolu on paranenud. Ka looduse heaolu - Ääsmäe mõisaallee on istutatud puid juurde, küla on ilusam aktiivsete inimeste loodud ja hooldatud haljastuse kaudu, mida on eest vedanud Ave Kruus, Tiina Tint ja Kai Neem ning kellele kuuluvad kogukonna suurimad tänusõnad! On ju kõik inimitöö tehtud vabatahtlikus korras!

Ääsmäe plaanid lähevad kokku ka valla plaanidega, valla arengukavas on Ääsmäe üks tõmbekeskus ja rajatav külakeskus ei ole mõeldud ainult Ääsmäe küla (ligi 700 elanikuga), vaid kogu Ääsmäe kandile ehk Saue valla lõuna piirkonnale. Igas külas võiks olla oma kooskäimise ja jaanitule, laatare ja muude muude väliürituste plats, samas on selge, et igas asumis oma külakeskuse väljajhitamine lühikeses ajaperspektiivis, kus ressursse napib, ei ole otstarbekas. Igale poole on aga võimalik rajada (jooksu, suusa, jalgratta) tervisespordiradu välispordi tegemiseks, seda muudugi kokkuleppel maaomanikega.

Suuremates külates ja piirkonna keskustes on õigustatud ka suuremate külakeskuste-seltsimajade rajamine ja ülalpidamine, aga eeldusel, et nende ülalpidamiskulud on madalad, neis

toimub aktiivne seltsielu ja miks mitte osa kuludest katta ka ettevõtluse jaoks ruumide väljaüürimisega. Suuremates tõmbekeskustes peaks kindlasti olema oma külakeskus. Saue vallas 4st tõmbekeskusest puudub ainult Ääsmäel oma külakeskus.

Ääsmäe on suure sammu lähemale astunud ka oma külakeskuse rajamisele. PRIA LEADER projektide ja Saue Vallavalitsuse rahalisel toel on valminud Ääsmäe Külakeskuse eelprojekt ja vastava ala detailplaneering, asukohaks sellesama traditsioonilise jaanituleplatsi läänenõlv. Lähtudes oma visioonist olla ümbritseva loodusega maksimaalselt tasakaalus ja ka majanduslikult kokkuhoidlik, eriti küttekuludelt, töötasime välja külakeskuse lähteülesande ja vajadused erinevatele ruumidele. Ääsmäe Külakeskuse planeeritakse sarnaselt Nõlvaku Lasteaia passiivmaja põhimõttel, kus kütteenõlv tarve ruutmeetri kohta ei tohiks olla suurem kui 15 kW.

Ääsmäe Külakeskus on kahekorralise line ja passiivmaja standardi nõuetele vastav kompaktses kujuga kulu- ja energiatõhus hoone, kuhu tulevad:

- suur saal, kõrgema laega, mis mahutaks vabalt vähemalt 90 inimest laudadega ja jääks ka veel tantsuruumi,
- kohvik, kus 30 inimest saavad istuda, tantsida ja seinalt TV spordiülekandeid jälgida,

Laagri Huvialakool kuulutab välja HUVIALAKOOLI LOGO IDEEKONKURSS

LOGO PEAB:

- seonduma Laagri Huvialakooliga (Saue vallaga),
- olema lihtne ja meeldejääv,
- olema kasutatav nii trükistel, riietel kui digitaalselt,
- peab olema maksimaalselt kolmevärviline,
- peab olema kasutatav ka mustvalgena,
- logo ei tohi moodustuda ainult organisatsiooni nimetähedest,
- olema kasutatav nii väikses formaadis kui suures formaadis,
- looma positiivse, noorusliku, rõõmsameelse meeleolu.

- Logo kavandi juurde peab olema esitatud selle idee kirjeldus või lugu.
- Töö peab olema originaallooming ja vastama autoriõigustele. Huvialakooli logoks valitud töö võetakse kasutusele huvikooli sümbolikas koos kõigi autoriõigustega.
- Laagri Huvialakoolil on õigus kooskõlastatult logokonkursi võitnud autoriga teha väiksemas ulatuses logo kavandi muudatusi.

KONKURSI TINGIMUSED

1. Konkurss kestab 5. novembrist – 19. novembrini 2012.a.

2. Logo kavand tuleb kohale tuua Laagri Huvialakooli (Veskitammi 22, Laagri) või saata elektrooniliselt e-postile taigur@laagriku.edu.ee.
3. Esitatud kavandil peavad olema autori(te) kontaktandmed.
4. Pärast ideekavandi esitamise tähtaega laekunud kavandeid konkursi raames ei hinnata.
5. Kõik konkursile esitatud tööd jätab huvialakool endale.
6. Lisainfo: Laagri Huvialakooli direktor Taigur Tooming 6 517 635, taigur@laagriku.edu.ee.

IDEEKAVANDITE HINDAMINE

1. Valiku teeb komisjon, mis koosneb Laagri Huvialakooli, Laagri Kooli, Laagri Kooli õpilasmajalitsuse, õpetajate, lapsevanemate ja Laagri Haridus- ja Spordikeskus OÜ esindajatest.
2. Ideekonkursi tulemused ja konkursil osalenud ideekavandid koos autorite nimedega avalikustatakse Laagri Huvialakooli kodulehel 5 päeva pärast ideekonkursi tulemuste selgumist. Juhul, kui autor seda ei soovi, siis nime ei avalikustata.
3. Ideekavandite hindamisel arvestatavad kriteeriumid:
 - logo atraktiivsus ja mõistetavus,

- logo originaalsus,
- logo sobivus huvialakooli olemuse ja ülesannetega,
- logo juurde käiva loo originaalsus ja sobivus Laagri Huvialakooliga,
- logo kasutamise võimalusterohkus erinevates meediumites.

AUHIND

1. Konkursi auhinnafondiks on TAHVELARVUTI.
2. Komisjon võib vastava tasemega ideekavandi puudumisel auhinna kogusumma ulatuses ümber jagada.
3. Auhind makstakse välja / antakse välja viie päeva jooksul pärast ideekonkursi võitja avalikustamist.

KONKURSI JÄRGNEV TEGEVUS

1. Konkursile esitatud ideekavandeid, olenemata sellest, kas tegemist oli auhinnatud ideekavandiga või mitte, autoritele ei tagastata.
2. Laagri Huvialakoolil on õigus avalikustada käesoleva konkursi käigus saadud ideekavandite sisu näidates ära ideekavandi autorinime.

Ootame julgeid ja loovaid lahendusi!

Keskuse projekt on lõpusirgel!

- puukerisega saun, mille kaminaga puhkeruum mahutab 30 inimest,
- laoruum arhiivikapi võimalusega, inventari ruum koos 1 pesumasinaga,
- jõusaal, mis mahutab vähemalt 10 inimest,
- huviringide ruumid, mis mahutavad kokku kuni 30 inimest,
- eakate klubi ruumid ja külakogu ruumid, suurem koosoleku-semianruruum, mis mahutab 20 inimest,
- talgutuba (õunamahla tegemine, vaipade kudumine, jalgrataste remont jne),
- mitme kasutusotstarbega erinevate teenuste pakkumise ruumid (nagu juuksur, massaaž, ilusalong, kosmeetik, perearst),
- raamatukogu, lugemissaali ja kaugtöökeskusega, multimeediavalmidusega, 3D (4D, 5D) DVD-de ja teiste õppematerjalide (sh kliima, energia, ja keskkonnakaitscharidust andvate DVD-de) vaatamiseks,
- koduloo ja kasvuhonemuuseum, kus toimuvad täiskasvanute ettevõtlus- ja loodushariduse koolitused,

- kohviku ees on väliterass, kuhu saab ka otse kohvikust, ja terrassilt lähevad edasi pingid alla mööda nõlva, terrassilt on vaade alla külaplatsile (jaanitulele),
- vihmavee kogumise süsteem ja juhtimine välilõkkeplatsi juurde, kustutamiseks ja tuleohutuseks,
- külakeskuse makett innovatiivsete ligi-nullenergiahoone lahenduste ja mudelite tutvustamiseks.

Järgmiste sammudena on ees kommunikatsioonide ja külakeskuse chitamiseks rahastajate leidmine. Sponsorabi ettevõtelt on teretunud ja juba mõne aasta jooksul on avatud olnud ka külakeskuse annetuskonto (Swedbank a/a, 221036913089, makse sisuks palume märkida "Ääsmäe Külakeskuse annetus /annetaja nimi või nimed/"), kuhu inimesed saavad teha annetusi külakeskuse kaasfinantseerimiseks.

Kõikide annetajate nimed pannakse külakeskuse seinale. Me teeme seda ju endale, nagu muistsed eestlased tegid endale Aleksandri kooli. ■

ÄÄSMÄE KÜLA ÜLDKOOSOLEK

Ääsmäe Põhikoolis Ääsmäe Põhikoolis 14. novembril 2012 algusega 19.00

Päevakorras:

Külakeskuse projekti tutvustus
Kohtumine valla esindajatega
Küla sümbolika valimine
Tehtud projektide tutvustamine
Planeeritavate projektide/tegemiste tutvustus
Külakogu kodukorra tutvustus
Külakogu ja külavanema valimine

TULE JA RÄÄGI KAASA KÜLAELUS OLULISTE OTSUSTE VASTUVÕTMISEL

Ääsmäe Külakogu
Kontakt:
aasmae.kylakogu@gmail.com

HEATEGEVUS

Advendikontserdi tulu suunatakse vähekindlustatud laste jõulupidustusteks

Ma ei tea, milline saab olema sinu saatus, kuid ühte asja ma tean, vaid need sinu ümber olijatest saavad tõeliselt õnnelikuks, kes on näinud ja leidnud, kuidas endast anda.
(A. Schweitzer)

RAIVO KOKSER
LC Laagri
1. regiooni esimees

Aasta on jälle oma ringi täis saamas ja lähenemas on Laagri lõviklubi poolt viendat aastat korraldatav 1. Adventi kontsert Laagri Koolis. Tänavu on lubanud meid toetada Maarja Liis Ilus oma laulukavaga. Kontserdiga seoses mõtlesin pisut meie tegemistest teada anda.

Nagu ikka, oli aasta suurim tuluüritus Saue valla suvelõpu peo külalastate toitlustamise organiseerimine ja loodetavasti jäid paljudele, kes te üritusel käisite, meelde rõõmsate kollaste särkidega klubiliikmed. Osa tulust kulus koolikottide ja -tarvete muretsemiseks neile lastele, kelle perede võimalused toime-

tulekuks on erinevatel põhjustel keerulisemad. Samal peol kuulutasime välja 3000 eurose toetuse projektile "Märka abivajajat" ja täna ootab raha veel õiget sihtkohta ning ettepanekud on teretunud!

Advendikontserdi tuluga on asi lihtne ja see läheb traditsiooniliselt Saue valla vähekindlustatud laste jõulupeole kingituste muretsemiseks. Olles ise olnud kõik need aastad jõuluvana rollis, julgen kinnitada, et andmine on tõesti rõõm. Uskumatu elamus on näha pisikeste laste silmis sära, mis justkui ütles: "sina jõuluvana, oledki jõuluime! Mündil on paraku ka teine pool ja kahjuks tuleb tõdeda, et neid lapsi on ikka lubamatult palju. See kinnitab ka üht lihtsat tõdemust - meid on vaja!

Seetõttu lõpetangi üleskutsuga – aita meil aidata! ■

Üle-eestilise lionsite heateo päeva raames sai paika titekiik Ääsmäel. Heameel on tõdeda, et eelmisel aastal Laagris üles seatud samasugune kiik leiab usinat kasutamist. Fotol Peep Adler (vasakul mütsiga mees) Raivo Kokser (keskel) ja Margus Michelson selle aasta klubi president.

Sauevallasotsiaalmeedias

Saue vald
Novembrist näikse alustavat uus bussiliin Mustamäe-Laagri trajektoril. Uus buss sõidab Keskuse tänavalt Laagrisse.

Tallinna Postimees 20. oktoober 2012

Transpordiameti juhataja kinnitas oma käskkirjaga uue bussiliini nr 25 Keskuse-Laagri alevik avamise alates 1. novembrist.

Buss hakkab sõitma marsruudil Keskuse tn, Sõpruse puistee, E. Vilde tee, Akadeemia tee, Kadaka tee, Kadaka puistee, Rohula tn, Pilliroo tn, Möldre tee, Sae tn, Veskitammi tn, Vae tn, Veskitammi tn, Sae tn, Möldre tee, Pilliroo tn, Rohula tn, Kadaka puistee, Kadaka tee, Akadeemia tee, E. Vilde tee, Sõpruse puistee, Ehitajate tee, Keskuse tn.

Buss peatub Keskuse, Liivaku, Vambola, Lehola, «Szolnoki», Kaja, Kadaka, Kassi, Mäepealse, Nõva, Kalda, Hommiku, Öitse, Sireli, Pääsküla, Rohula, Laaniku, Turbasambla, Laagri aleviku peatustes. Laagrist linna sõites on Liivaku ja Keskuse peatuste vahel veel Ehitajate tee ja Männi peatused. Liinil hakkavad sõitma MRP Linna Liinide bussid.

Mikk Lohmus See on täiesti müstilne lugu, sest nii Harjumaa Ühistranspordikeskus (kes liinilubasid väljastab) kui meie (st Saue Vallavalitsus) lugesime seda asja alles ajalehest. Niipalju siis mõistlikust kommunikatsioonist.

Kaire Vibo Huvitav, kelle soovide järgi busi trajektor paika pandi? Kes seda liini tarbima hakkavad?

Andres Laisk See on Tallinna linna ühepoolne tegevus. Meie doteerime liinide valla piiridesse jäävat osa, aga bussimarsruudid Tallinnas, sagedused jne on Tallinna Transpordiameti kontrollida, sest suurem osa liinist jääb ikkagi linna piiridesse ja on linna poolt doteeritud. Ma julgen arvata, et järgmise sammuna pannakse 20A liin praegusel kujul kinni, mille tulemusena jääb üks otse kesklinna viiv transport vähemaks.

VÄIKE MUUDATUS 112 BUSSILIINI SÕIDUPLAANIS

Alates 1. novembrist 2012 jõustus bussiliinil nr 112 üks väike, kuid oluline muudatus. Nimelt väljub varasemalt 07:30 väljunud buss Haaberstist nüüd 07:35. Viie minuti nihe on tingitud inimeste palvest, kes soovivad ümber istuda Rannamõisa teelt tulevalt 108 liinilt hommikusele Laagri suunas liikuvale 112 liinile. Muudatus ei mõjuta Laagrist tagasi Haabersti poole väljuva busi kellaega!"

1. DETSEMBRIL 2012 KELL 11.00 KULTUURIKESKUSES LAAGRIS

JÕULUPIDU PUUETEGA LASTELE JA NENDE PERELIIKMETELE

Kavas Jõuluvana koos kingitustega, üllatused ja lõbusad koostegemised.
Osavõttust teatamine ja lisainfo 654 1144, 534 62560, sirli.sostar@sauevald.ee

HARIDUS

Mihklipäeva laadalt sai sügisande peotäie kastanimunade eest

Teisipäeval, 9. oktoobri hommikul avanes Saue ja Saku valla koostöös valminud Nõlvaku Lasteaiast möödujaile isemoodi vaatepilt. Mänguväljakul mürt-sus muusika, kõlasid laste rõõmsad kilked ja lehvisid värvilised õhupallid - koostöövalmite lastevanemate abiga toimus Mihklilaat.

KATRIN
KIILASPÄÄ
Õnneseente
rühma õpetaja

Kahel pool mänguplatse eraldavat teed olid sisse seatud müügiletid, lookas erinevatest andidest. Mõnus sügisene loodus toetas ettevõtmist igati: laadamuusika meelitas kohale päikese, et ostlejaltele oleks laadarahaga, milleks olid kastanimunad ja tammetõrud, meeldiv köögi- ja puuviljalatte tühendada; linnud omakorda demonstreerisid lastele graatsiliselt ja häälekalt lõunasse-lennu tee algust.

Mihklilaada lette aitasid täita lapsevanemad puu- ja köögiviljadega. Korvid olid lookas õuntest, porgandid võistlesid kõveruse ja jämeduse kategooriates. Kapsapäid müüdi nii pea kui lehe kaupa (idee ja teostus Karu-Sellide noore müüjanna poolt). Ploomid pistisid lapsed kohe põske, ka pirnid ja õunad ei jäänud kauaks lettidele. Säravpuna-

sed paprikad kõitsid nii suurte kui ka väikeste tähelepanu. Veel leidis lettidel vitamiinipomme jõhvikaid, kimpu köidetud rabarbareid, keetmata kartuleid, pikki ja lühikesi kurke ja lettide ümber tegutemas palju innukaid lapsi.

Nõlvaku Lasteaia Mihklilaada avas muusikaõpetaja Katrin lauludega, mille käigus sai pidulikult heisatud Saue valla lipp. Laadamelu saatis laadamuusika, intervjuusid laadalistega viis läbi liikumisõpetaja Meelis. Lettide taga kaupmeesteks olid koolieelikute rühma Karu-Sellid lapsed. Rühma õpetajad ja õpetaja-abid aitasid ostlejaid nõu ja jõuga. Naerulinnud varustasid rahapuuduse vältimiseks oma leti ka suurte kastanimunade ja tammetõrude kastidega.

Kogu ostetud kraam koguti kokku õpetajate ja õpetaja-abide hiigelkorvidesse, et hiljem rühmas sellest valmistada smuuti/salat/suupiste/pirukas. Pisemad kujundasid rii-vitud, hakitud köögiviljadest salatinäo: põskedeks banaaniviilud,

☐ Kastan sulle, kartul mulle. Äri käib.

punahuuleks paprika. Suuremad ja kangemad said hakkama smuutide miksimise ja salati hakkimisega. Kogutud varandus rändas rühma õpetajate hüvanguks: loendamiseks, rühmitamiseks, meisterdamiseks ja paljaks muuks.

Laadapäeva traditsioon ulatub juba väga vanasse aega. Mihklipäeval käidi laadal ja kaeti laud rikka-

likult. Usuti, et kui Mihklipäeva mitte pidada, viib see õnne majast välja. Oma õnne majas hoidmiseks kasvab Nõlvaku Lasteaia hoovil õnnepihlakas. Kindlasti leiavad tema toel peale Mihklilaada tee majja ka teised vahvad traditsioonid.

Tuleva aasta Mihklipäevaks loodame saaki saada ka oma lasteaia õunapuult. ☐

TOETUSED

Nelja Valla Kogu LEADER-programmi sügisvoor 2012 lõppes Saue vallale edukalt

Nelja Valla Kogu (NVK) sügisvoor 2012, ehk viimane Leader-programmi 2007-2013 perioodil, on läbi saanud ning toetust saanud projektid kinnitatud. Kokku esitati sügisvoorus Nelja Valla Kogule 48 taotlust: Harku vallast 19, Saue vallast 13, Saku vallast 10 ja Kiili vallast 6.

EVA PUKK
MTÜ Nelja
Valla Kogu

Võrreldes kevadvooriga (9 taotlust) esitati Saue vallast 4 taotlust rohkem. NVK juhatus otsustas rahastada 7 projekti. Meede 1st (Kvaliteetse elukeskkonna loomine) sai toetust MTÜ Tuula tutuluse projekt „Hoone rekonstrueerimine seltsimajaks I etapp“. Plaanis on võtta kasutusele Tuula küla südames paiknev maakivist hoone, mis saaks Tuula ja Pällu külade ühiseks seltsimajaks. I etapi tööde tulemusena valmib hoone uus katus, kandvad vaheseinad ning korsten.

Meede 2st (Kogukonna arendamine) sai toetust MTÜ Vanamõisa Küla Nelja Valla Külade Päeva ja Talendivõistluse läbiviimiseks. Teada-tuntud projekt teada-tuntud headuses ei vaja pikemat lahtikirjeldamist. Huvilistel tuleb vaid sammud

Vanamõisa Käsitöölada ja Suurele Suvelõpupeole seada, et üritusest osa saada.

Meede 3st (Puhkeplatside ning juurdepääsuteede rajamine) sai toetust 4 Saue valla taotlust. MTÜ Kodasema Külaselts jätkab Vatsla küla vaba aja veetmise platsi chitamise. Varasemalt on valminud rannavolle väljak, ronimislinnak ja lastele kiiged. Nüüd plaanitakse rajada korvpalliplats, lauatenniselauad ning korrastada mägi, kus ohutult ja mugavalt liugu lasta.

MTÜ Rahvaspordiklubi Kuuse projekti „Laagri aleviku jalgrattaparklate rajamine“ käigus paigaldatakse tihedalt käidavatesse kohtadesse rattaparklad (kultuurikeskuse park, Jõekäär park (skatepark) ning Laagri Kool (2 tk)). Omapärase disainiga varjualune hakkab mahutama 10 kohta rataste parkimiseks ja istepinki puhkepausi pidamiseks.

Vanamõisa Vabaõhukeskus areneb veelgi. MTÜ Vanamõisa Küla esitas taotluse „Katusega väliterrassi ehi-

☐ Külal on plaanis võtta kasutusele Tuula küla südames paiknev maakivist hoone, mis saaks Tuula ja Pällu külade ühiseks seltsimajaks.

tus“, mis ka positiivse otsuse juhatuselt sai. Terrassi chitus annab juurde uue väärtuse, võimaldades pidada seal suve- ja talvepäevi ning tähtpäevi sõltumata ilmast.

MTÜ Hüüru Külaselts tahab hea seista ligipääsetavuse eest külakeskuse laste mänguväljakule, spordiplatsile ning mõisakompleksile. Praegune peamiselt muru- ja mullapinnasega tee saab projekti „Hüüru mõisa parkla ja juurdepääsutee

chitus“ käigus asfaltbetoonkatendi ning rajatakse ka uus parkla.

Meede 4st (Ajalo- ja kultuuriväärtuslike objektide taastamine) taotles MTÜ Äasmäe Külakogu toetust jätkamaks oma küla miljööväärtusliku ala väljaitamist.

Käesolev LEADER-periood hakkab lõpule jõudma ning uusi taotlusvoore enam ei avata. 2015. aastal saab alguse uus periood ning vöörud avanevad taas. ☐

Noppeid naabritelt

Harku vald taotleb ülemaailmsed tunnustust

Harku vallavalitsus taotleb ülemaailmselt tunnustatud kvaliteedisertifikaati ISO 9001: 2008, mis tõestab, et halduskorraldus selles omavalitsuses vastab rahvusvahelistele standarditele, on läbi-paistev ja jätkusuutlik.

“Reeglina väljastatakse sertifikaati ISO ettevõtetele ja äriühingutele kes tahavad oma toodanguga rahvusvahelisele turule jõuda. Sertifikaat näitab, et toode vastab kindlatele rahvusvahelistele parameetritele,” kinnitab Eesti Kvaliteedi Ühingu juhatuse aseesimees Tiit Hindreus. Ühtegi omavalitsust, kes omaks ISO sertifikaati, senini Eestis ei ole, teab ta kindlalt. Küll omab sertifikaati näiteks Tallinna kommunaalamet. Vallasekretär Ene Veges: “Eestis on omavalitsusele kvaliteedisertifikaat uudne. Mitmes Euroopa riigis on selline sertifikaat omavalitsuse jaoks aga lausa kohustuslik.” Sertifikaadi taotlemine on päris keeruline protsess - vallaametnikud peavad läbima koolituse, kogu juhtimissüsteem, sealhulgas iga vallaametniku ülesanded, peab olema täpselt kirjeldatud, vastav kirjalik juhendmaterjal koostatud. “Teeme seda valla-valitsuse kui organisatsiooni jätkusuutliku ja süsteemse arengu pärast,” kinnitab vallasekretär. “On oluline, et kõik vallavalitsuse töötajad saaksid ühtemoodi aru, kelle ja mille jaoks me oleme, milised on meie ülesanded ja kuidas me neid täidame.”

Harju Elu 26. oktoober 2012

Uus kogukondlik ettevõtmine - Nõmme kirbuturg

Juba kuus nädalalõppu on toimunud Nõmme südames nõmme-kate oma kirbuturg. Esimesele kirbukale tuli umbes 100 müüjat ja päeva jooksul käis läbi turult suur hulk rahvast. Eelmisel nädalavahetusel kolis Nõmme kirbuturg talvehooajaks. Nõmme kirbuturg on põnev koht, kust tasub julgelt igal nädalavahetusel läbi astuda. Siin pole küll kindlat kaupa alati ootamas, kuid selle eest on võimalik sooritada igati väärtuslik üllatusost. Kõigile kirbuturu külalistele pakutakse samas majas asuvas pubis ka soodsat kirbuturulõunat.

Tegemist on kogukondliku ettevõtmisega, mis sündinud nõmme-kate endi initsiatiivil ja Nõmme Koduloovõimude Koja eestvedamisel. Nõmme kirbuturg toimub igal laupäeval ja pühapäeval 10-15. Infot kauplemistingimuste kohta ja vajalikud kontaktid saab Nõmme kirbuturu Facebooki lehel www.facebook.com/NommeKirbuturg.

nommesonumid.blogspot.com
26. oktoober 2012

SOTSIAALNE KAITSE

Tauniv suhtumine naistevastasesse vägivalda peaks olema suurem

25. novembril tähistatakse ülemaailmset naistevastase vägivalda vastu võitlemise päeva. Sel päeval korraldatakse vägivalda- või prostitutsioonivastaseid aktsioone, rahvusvahelisi foorumeid ja muid naistevastast vägivalda puudutavaid üritusi.

INGA MIKIVER
Tallinna Naiste
Kriisikodu juhataja
www.naisteabi.ee

Saue valla elanikke abistab Tallinna Naiste Kriisikodu. Tallinna Naiste Kriisikodu tegutseb varsti juba 8 aastat ja koosneb kahest osast: majutusüksusest ja nõustamiskeskusest. Kui majutusüksus pakub ajutist majutusvõimalust naistele ja lastele, kes on sunnitud põgenema oma kodust vägivaldse perepea eest, siis nõustamiskeskusesse võivad pöörduda ka mehed, kes tunnevad, et peresuhtes võimutsevad sellised tormipuhangud, millest on raske jagu saada. Tänu Kodanikuühiskonna Sihtkapitali rahastusele ja koostööle Saue Vallavalitsusele teenindab Tallinna Naiste Kriisikodu ka Saue valla elanikke.

Vimasel ajal pööratakse suuremat tähelepanu perevägivalda olemasolule ka Eestis: ajakirjanduses on ilmunud selleteemalisi artikleid, 2009. aasta "Joulutunneli" saate peateema oli naistevastane vägivald.

Ka õiguskantsler Indrek Teder leiab, et vägivald lähedaste inimeste vahel on taunitavam kui vägivald avalikus ruumis. Teder peab kahetsusväärseks, et Eestis see seisukoht praegu piisavalt laia kõlapinda ei oma. Kõik see on viinud õnneks selleni, et naised julgevad üha enam oma probleemile lahendust otsida.

Vägivalda vähendamise arengukaava aastateks 2010–2014 2011. aasta täitmise aruande andmetel registreeriti 2011. aastal 1939 vägivald lakuritegu, mida võib seostada perevägivaldaga. Neist suurema osa (1508) moodustasid kehalise väärkohtlemise juhtumid, mida on enam, kui 200 juhtumit rohkem, kui eelneval aastal.

Politeesse jõuab aga väga väike osa perevägivalda juhtumitest. Enamik naisi soovib lihsalt vägivaldsest suhtest välja saada ja ei mõtle mehe karistamise peale.

Millal on tegemist perevägivaldaga ja millal lihtsalt peretüluga?

Millises peres ei esineks konflikte? Peretüli tekib, kui kahel inimesel tekivad erinevad arvamused ja arusaamad. See on riid kahe võrdse partneri vahel ja ühiste seisukohtade väljaselgitamine. Perevägivald on ühelt poolt teisele suunatud alandamine, ähvardamine, terroriseerimine, peksmine ja vägistamine. Erinevus peretülist on ka see, et perevägivald on mitte harva esinev, vaid süstemaatiline, sageli korduv ja aina tõsisemate etteheidete ja vägivalda aktidega teadlik tegevus.

□ TALLINNA NAISTE KRIISIKODU VALVETELEFON 5264697 (TÖÖTAB TÖÖPÄEVITI KELL 11.00-22.00 JA PUHKEPÄEVITI 15.00-22.00)

Perevägivald on võimu kasutamine, mille puhul üks osapool dikteerib teisele, kuidas tuleb elada, olla, suhelda. Vägivald võib vallanduda ka ilma eelneva tülitsemiseta ja vägivaldsete tahlikult absurdsete süüdistustega õigustada vägivalda kasutamist. Mina oma praktikast võin tuua paar näidet: õpetajanna töötavale naisele tuli kallale mees seetõttu, et naine luges tihti Dostojevskit, sageli seoses tökohustustega Rootsi vahet sõitvat naist süüdistas mees „Estonia“ laeva põhjalaskmises. Euroopa Nõukogu konventsioon naistevastase ja perevägivalda ennetamiseks ning

vähendamiseks defineerib perevägivalda järgmiselt: „Perevägivald sisaldab kõiki füüsilise, seksuaalse, psühholoogilise või majandusliku vägivalda akte, mis leiavad aset perekonnas, kodus või praeguste või endiste abikaasade või partnerite vahel hoolimata sellest, kas toimepanija elab või elas ohvriga ühel clamispinnal.“

Perevägivalda alla mahuvad järgmised olukorrad: praeguse/endise abikaasa/elukaaslase vastu suunatud vägivald - paarisuhtevägivald; laste väärkohtlemine; vägivald (vana)vanemate suhtes; õdede-vennade omavaheline vägivald. □

Lühidalt

Laagri spordiklubi jätkab ilmselt senine rentnik

Oktoobrikuus kuulutas Laagri Haridus- ja Spordikeskus välja konkursi Laagri Koolis asuva spordiklubi rendile andmiseks. 26. oktoobriks laekus vaid üks pakkumine.

Konkurss korraldati kuna lepingu senise rentnikuga on lõpetamas.

Huvi oli paraku üsna leige, ainsana käisid ruumidega tutvumas spordiklubi Arctic Sport esindajad, kuid pakkumist nad siiski ei teinud. Ainsa pakkumise tegi praegune rentnik - Laagri Jõujaam OÜ.

„Tõenäoliselt jääb ruumides opereerima praegune rentnik Laagri Jõujaam OÜ. Läbirääkimisi lepingutingimuste osas on alustatud. Spordiklubi jätkab tuntuks headuses, uue lepingu raames loodame arendada senisest enam koostööd OÜ Laagri Jõujaam ja OÜ Laagri Haridus- ja Spordikeskus vahel,“ ütles Laagri Haridus- ja Spordikeskuse juhataja Tõnis Ilp.

1000-eurose ülikoolistipendiumi sai Laagri tüdruk Liisbet Seepter

Liisbet alustas sel sügisel õpinguid Tallinna Ülikooli Sotsiaaltöö Instituudis. Huvi selle eriala valimiseks tekkis tal juba põhikooli lõpus, kui tuli hakata otsustama edasiste gümnaasiumiõpingute üle. Otsuse langetas tüdruk Liivalaia Gümnaasiumi kasuks, see osutus ainsaks kooliks Eestis, kus oli võimalus õppida valikainena sotsiaalhoolekannet.

„Nüüdseks olen õppinud keskkoolis sotsiaalhoolekannet 3 aastat ja pole hetkegi seda valikut kahetsenud,“ ütleb Liisbet ise. Tulevikule mõeldes nimetab Liisbet oma suurimaks sooviks, võimalust töötada mõnes hoolekandeametuses. Talle meeldib inimestega koos töötada ja neid aidata. Ideaalis sooviks ta olla mõne hoolekandeametuse eestvedaja, olgu selleks noortekeskus või asutus, mis pakub abi ja tuge erivajadusega inimestele ning koduvägivalda all kannatavatele naistele/meestele ja lastele.

Saadud stipendiumit peab Liisbet väga oluliseks just seetõttu, et esimesel kursusel ülikoolis on raske õppimise kõrvalt töötada, oluline on keskenduda õpingutele. Stipendium abiks Liisbeti iseseisvaks toimetulekuks.

Saue, Kiili, Harku ja Saku valla hõlmava MTÜ Nelja Valla Kogu poolt ellu kutsutud stipendium on ette nähtud iga nelja valla territooriumil elavale ühele üliõpilasele, kes alustab taotlemise aastal õpinguid mõnes Eesti kõrgkoolis bakalaureuse- või magistriõppes.

Toimetulekutoetuse uued kohalikud eluruumi kulude piirmäärad

Toimetulekutoetust on õigus saada üks elavali isikul või perekonnal, kelle kuu netosissetulek pärast eluasemekulude tasumist on alla kehtestatud riikliku toimetulekupiiri. Toimetulekupiiri kehtestamisel on lähtutud minimaalsetest tarbimiskuludest toidule, riistele ja jalanõudele ning muudele kaupadele ja teenustele esmavajaduste rahuldamiseks.

Mis on toimetulekupiir?

Toimetulekupiiriks nimetatakse summat, mis on vajalik minimaalseks igapäevaseks äraelamiseks ühe kuu jooksul. Summa suuruse määrab Riigikogu igal aastal uuesti. Toimetulekupiir sõltub inimeste arvust perekonnas. 2012. aastal on toimetulekupiiri määr 76,70 eurot kuus üksi elavale inimesele või perekonna esimesele liikmele ning 61,36 eurot pere teisele ja igale järgnevale liikmele. Toimetulekutoetuse määramisel võetakse arvesse kõigi pereliikmete eelmisel kuul saadud sissetulekud, millest on maha arvatud tulumaks ja/või elatis (alimendid). Sissetulekute hulka ei arvata üldjuhul ühekordseid toetusi, mida maksatakse riigi või omavalitsuse eelarvest. Kui toetuse taotleja ei oma igakuist regulaarset sissetulekut, võetakse toimetulekutoetuse taotlemisel arvesse tema eelneva kuue kuu keskmine sissetulek.

Eluruumi kulud normpinna alusel

Toimetulekutoetuse määramisel võetakse arvesse

alalise eluruumi alalised kulud normpinna ulatuses. Toetuse taotleja peab esitama dokumendi, mis tõestab tema õigust eluruumi kasutada (üürileping, ostuleping, erastamisleping vms). Normpinnaks loetakse eluruum, mille tubade arv on võrdne elanike arvuga. Kui tubasid on rohkem kui elanikke, loetakse normpinnaks 18 m² iga elaniku kohta pluss 15 m². Üksi elavatele pensionäridele lubatakse normpinnaks arvestada kuni 51 m².

Kohaliku omavalitsuse volikogu kehtestab toimetulekutoetuse määramiseks eluasemekulude (tegelik korteriüür või hooldustasu, küte ja soe vesi, kanalisatsioon, elekter/gaas, jäätmed) piirmäärad, mis tagavad isiku inimväärse äraelamise.

Oktoobrikuu Saue Vallavolikogus vastuvõetud määrusega kinnitatud eluruumi alaliste kulude piirmäärad:

- 1) korteriüür või hooldustasu kuni 4 eurot 1 m² kohta kuus;
- 2) kütteks ja soojaveearustuseks tarbitud soojenergia või kütuse maksumus kaugküttega ja soojaveearustusega eluruumi puhul kuni 3 eurot 1 m² kohta kuus ning ainult kaugkütteta eluruumi puhul kuni 3 eurot 1 m² kohta kuus.
- 3) tarbitud vee- ja kanalisatsiooniteenuse maksumus kuni 10,70 eurot üheliikmelise pere kohta kuus ning kuni 5,40 eurot iga järgneva pereliik-

- me kohta kuus;
- 4) tarbitud elektrienergia maksumus kuni 21 eurot üheliikmelise pere kohta kuus ning kuni 10 eurot iga järgneva pereliikme kohta kuus;
- 5) tarbitud majapidamisgaasi maksumus kuni 6,40 eurot üheliikmelise pere kohta kuus ning kuni 4,80 eurot iga järgneva pereliikme kohta kuus. Balloonigaasi kasutamisel kompenseeritakse kulu vastavalt kehtestatud piirmääradele vajadusel ka kuludokumendi esitamisele järgnevatel kuudel kuludokumendil näidatud summa kompenseerimiseni või kuni kuludokumendi esitamiseni;
- 6) maamaksukulu, mille arvestamise aluseks on kolmekordne elumualune pind kuni 0,20 eurot 1 m² kohta kuus;
- 7) hoonekindlustuse kulud kuni 0,20 eurot 1 m² kohta kuus;
- 8) olmejäätmete veotasu kuni 3,20 eurot üheliikmelise pere kohta kuus ning kuni 2 eurot iga järgneva pereliikme kohta kuus.

Toimetulekutoetuse taotlemine

Toimetulekutoetuse saamiseks tuleb igakuiselt enne 20. kuupäeva esitada vormikohane avaldus sotsiaallosakonda. Avaldusele lisada eluasemekulud tõendavad dokumendid ja kõigi perekonna liikmete eelmise kuu netosissetulek. Kulud ei pea olema tasutud, kuid nõutavad on tasumisele kuuluvad arved.

KÜLAELU

Jõgisoo Seltsimaja - hea auraga maja teatritegemiseks

Kui Jõgisoo Seltsimaja tuua pimedas ja kinniseotud silmadega sensitiivid ning küsida kus te olete ja mida te oskate selle koha kohta öelda, siis kindel vastus oleks – asume 85 aastat vanas heas korras 2-korruselises hoones, mille piirkonna talumehed ehitasid oma kulu ja kirjadega rahva kooskäämise kohaks ja kohalike laste koolitamiseks. Sellel majal on väga hea aura.

AINO LEHTMETS
Tagametsa küla elanik

Seda maja kutsutakse rahvasuus Jõgisoo seltsimaja, rahvamaja, kultuurimaja, koolimaja. Õeldakse, et heal lapsel on mitu nime!

Kooliharidusest teatrikunstini

Seltsimaja oli hädasti vaja piirkonna rahvale esmalt algkooli ja haridusseltsi oma erakooli 5-6. klassi paigutamiseks ja kohaliku rahva kooskäämise kohaks. Enne oma maja kasutati õppetööks Valgevärava elumajas asunud poeruumi, nooremad klassid õppisid aga 1882. aastal chitatud vana koolimaja ühes klassiruumis.

Noorte hulgas oli hulgaliselt näitemängu huvilisi. Kust ja kuidas see pisik Jõgisoo tuli, pole teada, aga siin ta on tänapäevani. Kui ei olnud oma maja, esineti Valgevärava küünis. Küüni ühes otsas elas asunik, teises otsas olid asuniku loomad ja keskosa andis rentnik peoruumiks 10 krooni öhtu eest üüri võttes.

Rahva oma majja kolis esmalt 26. detsembril 1927. kool, secjärel kõik teised isetegijad. Kui maja sai juurdehituse käigus näitelava, muutus Jõgisoo Seltsimaja iga näitemängija unistuseks!

85 aastane ajalugu

Selts lavastas esimese 10 aasta jooksul 52 näidendit ja osalejaid oli üle 60. Neist 4 olid vastu pidanud 10 aastat ja said Saue-Jõgisoo Haridusseltsilt tänulehed. Need olid Melitta

Otsmaa, Hilda Käpp, Herbert Reinfeld ja Karl Laube.

Aastatel 1951-1968, kui vahetusid isetegevuslased ja rahvamaja juhatajad, ei olnud näitemängu pisik majast kusagile kadunud. Tallinna Draamateatri näitleja Ain Jürisson lavastas aastatel 1957-1960 Jõgisool A. Kitzbergi "Nectud talu" ja H. Anto "Kui vaikib torm". Edaspidi õpiti lühemaid ja kergemaid lugusid nii laste kui täiskasvanutega, vastavalt ametis oleva rahvamaja juhataja võimetele. Oma osa andsid selleks, et näitemängu traditsioon Jõgisoolt ei kaoks: Helgi Viilup, Tamara Kalda-Tammerik, Reet Tamm-Eelma, Kustav Sepp, Harry Kallaste, Aino Lehtmetts.

Näitemängu pisiku leidis majast üles taas Jõgisoo Eraalgkooli muusikaõpetaja Sirje Liiv aastal 2002. Koos õpilaste ja täiskasvanutega (16 osatäitjat) esitati 20. detsembril jõululugu 4 pildis koos lauludega "Jõulusaladus". Alates sellest ajast on õpitud igal aastal vähemalt üks näidend, juhendajad on olnud Sirje Liiv, Kaja Kaasik ja Maarika Kattel. Esinetud on Jõgisool ja ka naabrite juures.

10 aastat on ikka ja jälle tulnud näitemängu proovidele kes jala, kes jalgratta või autoga, olgu ilm miline tahes. Tulnud on Tallinnast, Jõgisoolt, Koppelmaalt ja Ääsmäe külast. Suured tänud on ära teeninud Maarika Kattel, Helmi Niin, Velly Vallsalu, Sigrid Pukk, Ants Uus, Kalju Haab ja Madis Liiväär. Viimane oli 20-aastane, kui tuli Tallinnast Jõgisoo rahvamaja juhatajaks aastal 1972. Tema on üks

□ Velly Vallsalu Tagametsa külast etenduses "Nõiamoori jõuluvemp", mida mängiti Jõgisool 17. detsembril 2011.

nendest, kes ei ole pääsenud Jõgisoo lummusest. Teine, kes tuleb ikka ja jälle Jõgisoole, on allakirjutanu ja seda alates aastast 1955.

Näitemängudes on oma osa andnud veel Aili Kastehein, Arne Tiggason, Kaiser Pärnamets, Anu Tiits, Sandra Smirnova, Ülle Rondo. Kõige noorem mängija oli 2003. aastal väike Kevin Tõnso, kelle jalad ei ulatunud põrandani! Käesoleval aastal lõpetas Kevin Ääsmäe Põhikooli 9. klassi. Väga suured tänud on ära teeninud lavakujundajad - dekoratorid Merle Laretei ja Eve Rammo.

Imelised on olnud lastenäidendid laste jõulupidudeks. Kas pole tore kui vanaisa või vanaema on päkapikud. Ka nõida võib laval näha! Kahju, et nad mängivad lastenäidendeid jõulude ajal seltsimajas ainult ühe korra! Naabruses asuvad lasteasutused võiks juba praegu esitada kutsed oma lastepidudele esinemiseks!

Soovime Jõgisoo seltsimaja näitemängijatele järgmiseks 10 aastaks jõudu, jaksu ja head tahet komejanti edasi teha.

Jõgisool on olnud traditsioon mängida Saue-Jõgisoo Haridusseltsi või seltsimaja nulliga lõppevatel tähtpäevadel A. Kitzbergi 4-vaatuselist näidendit "Neetud talu". Selles jätkub osi kõigile, kellel on tekkinud huvi ise midagi ära teha!

Jõgisoo Seltsimajas

24. nov. 2012 kell 19:00

ainult sellel öhtul avatud restoran

tähistamaks

Jõgisoo näiteringi 10. tegutsemisaastat

Alan Ayckbourni näidendiga

„Suutäite vahel“

Meeleolu aitavad luua Sigrid ja Anu Klaveril ja külalisena Kriisa näitering.

Menüüs maitsvad söögid ja mõnusad joogid, avatud baar

€

Pilet 3€

Kohitade arv piiratud ja ainult eelbroneerimisega kuni 17. nov.:

tel. Maarika 53000615, maarika.kattel@tik.ee või

Aino 5144957, ainolehtmetts2@hotmail.ee

KÜLAELU

Vanamõisas konverteeriti mahlaks 8 tonni õunu

6. oktoobril kogunes rahvas jälle Vanamõisa Vabaõhukeskusesse, sedapuhku õunamahla tegema. Toimus Saue linna ja valla Õunavillimise pidu ja Vanamõisa Sügislaad.

URMAH KOHVER
Vanamõisa küla elanik

Kaunis päikeseline ilm meelitas külalisi kokku oma valast ja kaugemaltki. Ka Saue linna rahvas käis naabrite juures ilusat ilma ja õunamahlategu nautimas. Õunamahla tegemine oligi sedakorda kahe naabri ühine ettevõtmine, kus ka Saue linn ürituse edukaks läbiviimiseks oma toetava õla alla pani. Nii oligi kõigil sauekatel võimalus vähese vaeva ja soodsas hinnaga oma õunad mahlaks kon-

verteerida.

Hiiumaa näitsik Triinu Schneider oli selgi aastal oma õunamahlakombainiga platsis ja rahmeldamist jätkus tal suisa kaheks päevaks. Mahlapressi ahne kolu muudkui neelas õunu ja mahla voolas ojadena ning kahe päeva tulemus oli muljetavaldav – kaheksast tonnist õuntest sai purkidesse-tünnidesse ligi 4000 liitrit värsket õunamahla.

Kel mahlategu tehtud, sai minna laadale uudistama. Müügil olid sügisesed aiannid, ehted, käsitöö. Kes soovis, sai endale varuda talvekartuli, osta sibulavaniku Peipsi äärest ja leiva peale suitsusaunas suit-

sutatud sinki-vorsti. Kel käed-jalad külmaõrnad, soetas endale soojad koeravillased sokid ja kindad ning kui kodusisustamine käsil, võis suisa mööblikoormaga koju sõita. Koorma otsas lisaks veel naisele ostetud tikanditega kleit, hunnik raamatuid ja palju muud põnevat.

Suured tänud Saue linnale ja vallale, et selline asjalik ja elanikele vajalik projekt toimuma sai. Loodame, et ka edaspidi teevad naabrid huvitavaid ühisprojekte, millest saavad osa nii Saue linn kui vald.

Kohtumiseni Vanamõisa Õunamahlapool 21. septembril 2013. □

AKTUAALNE

Avanev elektriturk – mida ma tegema pean?

Lihtsustatult võib öelda, et elektrit saab alates 2013. aasta algusest osta nagu teenust, vaja vaadata, milline müüja paremat hinda ja tingimusi pakub. Tasuks võtta vähemalt kolmelt elektrimüüjalt pakkumised ning pakutavad lepingutingimused rahulikult läbi lugeda. Samas - uue elektrimüüja valimine ei ole kohustus, vaid võimalus.

KODUVALD
Refereeritud
www.avatud2013.ee

2013. aasta alguses avaneb Eesti elektriturk väike- ja kodutarbijatele. Täna saavad Eesti inimesed osta elektrit selle ettevõtte käest, kelle võrku nad kasutavad. Järgmise aasta 1. jaanuarist avaneb aga võimalus valida sobiv elektrimüüja erinevate pakujate ja hinnapakettide hulgast. Kui uut lepingut ei sõlmita, siis tagatakse elektrienergia tarbijale võrguettevõtja (nt Eesti Energia Jaotusvõrk) bilansienergia hinnaga (üldteenus). Kui elektrienergia ostetakse üldteenuse raames, kõigub elektrienergia hind iga kuu, sest hinna aluseks on arvestusperioodi keskmine börsihind. Aga elektrita ei jää keegi.

Mis turu avanemisega kaasneb? Sarnaselt teistele kaupadele ja teenustele Eestis kujuneb 2013. aastast ka elektrienergia hind turul nõudluse ja pakumise tagajärjel. Elektrienergia müüjate vahel tekib konkurents ning kõigil tarbijatel tekib võimalus valida paljude müüjate, pakettide ja tingimuste vahel. Tavatarbija saab 2013. aastast osta elektrienergia laias laastus kahes variandis: osta elektrit mõnelt müüjalt, kellega lepatakse kokku hind ja tingimused või osta elektrit võrguettevõtelt, kes pakub seda eelmise kuu turu keskmise hinnaga, lisades omapoolse mõistliku kasumiprotsendi.

Elektrienergia hind ja elektriarve ei ole sama

Elektriarve koosneb võrgutasudest, elektriaktsiisist, käibemaksust, taastuvenergia tasust ning alles viimasena elektrienergia enda hinnast. Võrguteenuse tasu, mis moodustab umbes kolmandiku kodutarbija elektriarvest, kooskõlastab ka elektrituru avamise järel Konkurentsiamet. Lisaks moodustavad kolmandiku elektriarvest taastuvenergia tasu ning elektriaktsiis, mida turu avanemine ei mõjuta. Elektrituru avanemisest ainsana puudutatud elektrienergia hind on tavatarbija arvest vaid kolmandik.

Kas ma võin jääda elektrita, kui midagi ette ei võta?

Ei – ühegi kodu ega ettevõtte varustamine elektriga ei katke hetkekski ning elektrimüüjat saab igaüks vahetada ka pärast turu avanemist kasvõi igal kuul. Neid tarbijaid, kes ei soovi või ei jõua enne 2013. aastat elektrimüüjat valida, varustab elektrienergia asjaomase piirkonna võrguettevõtja üldteenuse raames.

See tähendab, et hinna aluseks on eelmise kuu kaalutud keskmine börsihind, millele lisandub ettevõtte mõistlik kasum. Ettevõtete kasumimarginaal on Konkurentsiameti pideva vaatluse all.

Mida ma tegema pean?

Iga elektritarbija saab valida endale sobiva elektrimüüja. Elektrimüüja valimisega ei tasu kiirustada: võtke vähemalt kolm erinevat pakumist ning kaaluge neid rahulikult. Võimalikult täpse kalkulatsiooni saamiseks tuleb elektrimüüjale edastada oma elektritarbimise mahu: need saab elektriarvetelt või praeguse elektrimüüja e-teeninduse vahendusel. Kui te endale uut elektrimüüjat 1. jaanuariks 2013 ei vali, müüb teile elektrienergia edasi teie piirkonna võrguettevõtja nagu seni. Kui soov on hakata uuel müüjalt elektrit ostma 2013. aasta algusest, siis tuleb uus leping elektrimüüjaga sõlmida selle aasta 10. detsembriks. Ükski kodu ega ettevõtte ei pea seoses turu avanemisega mingeid uusi seadmeid soetama või midagi välja vahetama. Seega elektrituru avanemine minkeid lisainvesteeringuid tarbijatelt ei nõua.

Miks hind tõuseb?

Hinda ei tõsta mitte turu avanemine, vaid Euroopa Liidu muutuv kliimapolitiika. Elektrienergia hind on olnud seni vabaturu hindadest odavam tänu riigi toetustele ja tasumiprotsendile.

MILLEST KOOSNEB ELEKTRIAARVE?

ta jagatud euroliidu saastekvootide ehk seni oleme saanud madalat hinda looduse ja tuleviku arvelt. Alates 2013. aastast tõstavad aga elektrihinda kogu Euroopas uued CO2 heitmekaubanduse reeglid, mille järgi tuleb põlevkivielektri tootmiseks hakata heitmekvooti ostma. Praeguseid börsihindu arvestades võib elektriarve tavatarbija jaoks kallineda ca 20%.

Millal ja kuidas ma saan elektrimüüjat vahetada?

Lepingu uue müüjaga võib sõlmida kasvõi igal kuul, vahetamiste arv ei ole kuidagi piiratud, kuid oluline

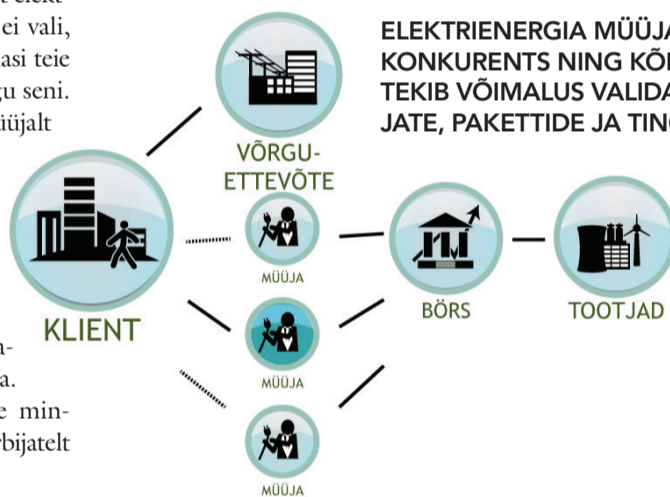
on teada, et lepingu vahetamine võtab aega 21 päeva. Elektrimüüja vahetamine on sarnane telefoni- või mobiiloperaatori vahetamisele: tarbijal tuleb sõlmida leping uue elektrienergia müüjaga, kes ise lõpetab lepingu senise elektrimüüjaga. Müüja vahetamine on tasuta, aga võivad lisanduda olemasolevas lepingus olevad trahvid vms.

Kas üürnik saab pärast turu avanemist elektrimüüjat valida?

Elektrimüüjat ei saa valida need elektritarbijad, kellel pole sõlmitud võrgulepingut otse võrguettevõtjaga ning kes tarbivad elektrit kellegi teise võrguühenduse kaudu. Sellis-

va hinnaga pakettid ning muutuva hinnaga ehk börsihinnast sõltuvad pakettid. Viimane pakett sarnaneb elektri pakumisega üldteenuse korras, mille puhul ei ole elektri hind ette teada – see sõltub börsil igapäevaselt toimuvatest liikumistest.

Fikseeritud hinnaga pakette pakutakse enamasti koos tähtajalise lepinguga. See tähendab, et fikseeritud hinnaga elektrit saab osta vaid siis, kui sõlmitakse näiteks pooleaastase, aastase või kaheaastase lepingu. Sellisel juhul tuleb valmis olla ka selleks, et lepingu ennetähtaegsele lõpetamisele seatakse piirangud. Näiteks võib elektrimüüja

tuleb lepingu seest teatud pingut lõpetada rem see tasu on.

Kindlasti tuleks enne otsuse tegemist küsida pakumisi vähemalt kahelt-kolmelt firmalt.

Kust saada nõu ja infot

Elektrituru avanemise infotelefon on 6 160 160, mille vahendusel saavad elektritarbijad nii eesti kui ka vene keeles esmast nõu, mida ja millal nad seoses elektrituru avanemisega tegema peaksid. Ühtki elektrimüüjat ja hinnapaketti infotelefon soovitada ei hakka, need valikud peavad tarbijad ise tegema. Elektrituru infotelefon vastab elektritarbijate küsimustele igal tööpäeval kell 8-20. Teenustasuta infotelefonile helistamine on sama minutihinnaga kui kõne tavatelefonivõrku. Põhjalik teave elektrituru avanemise kohta on eesti ja vene keeles kättesaadav riiklikul veebilehel www.avatud2013.ee. ■

teks alltarbijateks on näiteks suurtes kortermajades ühiselt (korteriühistu või haldusfirma kaudu) elektrit ostvad korteriomanikud ja -üürnikud, kaubanduskeskuste ja ärihoonete rentnikud, suvilakooperatiivide ning garaažiühistuste liikmed jt. Nendele tarbijatele müüb elektrit kas kinnisasja omanik, haldur või ühistu, kes ka elektrimüüja valib. Ühistute liikmed saavad elektrimüüja valikut mõjutada ühistu üldkoosoleku kaudu.

Mida silmas pidada uue lepingu sõlmimisel?

Elektrimüüjad teevad pakumisi arvestades kliendi eelnevat elektritarbimist (tarbimise mahtu ja aega) ning hinnastamise mudeleid on laias laastus kolm: fikseeritud hinnaga pakettid, osaliselt muutu-

TÄHTIS TEADA

- Uuri välja, kui palju oli Sinu elektritarbimine eelmisel aastal, küsi oma seniselt elektrimüüjalt või vaata üle senised arved. Ära võta aluseks paari kuu näitajaid, vaid ikka terve aasta keskmine.

- Võta vähemalt kolm erinevat hinnapakumist, kas otse müüjalt või sisesta oma tarbimisnäitajad portaali www.energia-turg.ee, või www.elektrihind.ee, kus saad vastavalt oma tarbimisharjumustele leida sobivaima pakumise. Võrrelda on mõistlik elektrienergia hinda, teised hinnakomponendid on riiklikult reguleeritud. Samas võib näiteks erisusi olla lepingute lõpetamise tingimustes, tasub üle vaadata leppetrahvidega seonduv.

- Pakumist valides pööra lisaks hinnale tähelepanu ka teistele tingimustele, milline on lepingu periood, kuidas lepingut lõpetada, millised on tasumistähtajad ja lepingupunktide mittetäitmise sanktsioonid. Uuri, kas seda, kas hinnad on käibemaksuga või ilma, kas paberarved on tasulised või mitte. Paljud pakutavad pakettid sisaldavad ka kuutasu. Kindlasti ei tasu valikut teha vaid hinna põhjal, sest need liisatasud mõjutavad elektrikulu.

- Sõlmi uus leping sobiva pakumise teinud müüjaga. Kui tahad seda teha alates 1. jaanuarist 2013, siis peab leping sõlmitud olema 10. detsembriks 2012.

- Kui leiad, et Sulle sobib senine elektrimüüja, siis tuleb valida tema poolt pakutavatest sobivaim pakett ja sõlmida leping hiljemalt 31. detsembriks 2012, et alates 1. jaanuarist teemalt elektrit osta valitud sobiva paketi.

- Kui Sa ei tee ühtegi liigutust, siis elektrit 1. jaanuarist välja ei lülitata, elektrit müüb edasi praegune võrguettevõtja (nt Eesti Energia Jaotusvõrk) bilansienergia hinnaga (üldteenus).

- Kui Sulle tehakse pakumine telefoni või interneti teel ning kui sõlmid sama kanali kaudu ka lepingu, siis on õigus sellest lepingust põhjendusi esitamata taganeda 14 päeva jooksul.

AVATUD ELEKTRITURU INFOPÄEV
19. NOVEMBRIL KELL 18.30
kultuurikeskuses Laagris

Üldine ülevaade, mis on see paljukõneldud avatud elektriturk ja mida see tähendab kodutarbijale

- Lisaks keskendutakse eraldi tarbija põhimõtetelisele valikutele elektripakettide osas ja jagatakse soovitusi millest lähtuda elektripaketi valikul

Infopäeva viib läbi Priit Värk Omanike Keskkliidust

Vanamõisa 1241

VANAMÕISA SELTSIMAJA

Huviringid 2012 sügishooaeg
www.vanamõisa.ee

UUED RINGID!

MY DANCE TANTSUKLUBI
TULE MEIEGA TANTSIMA!
Ootame 1-6 klassi tüdrukuid ja poisse Showtantsu treeningutele. Õpetaja Eva Malberg, esmapäeviti 17.00-18.00.

Kuutasu 14 eurot
Info: info@kodukyla.ee, 5140761

VANAMÕISA PESAMUNADE
HOMMIKUMUUSIKA 0-3 a.
reedeti 10.30-11.30, tunnihind 3 eurot, õpetaja Sille Ojastu. Registreerida - info@kodukyla.ee või 5140761

VANAMÕISA LASTE LAULU-
TUNNID 3-4 a. ja 5-6 a. õpetaja Sille Ojastu kolmapäeviti 18.00-18.45, kuutasu 10 eurot. Registreerimine: info@kodukyla.ee või 5140761

VANAMÕISA SEGAKOOR dirigent Sille Ojastu, kolmapäeviti 19.00-21.00, info: Urmel Reinola urmel.reinola@mnt.ee

LATIN DANCE juhendaja Evelyn Vaigur, neljapäeviti, 19.30-20.30 algajad, 20.30-21.30 edasijõudnud. Tunnitasu 5 eurot, kuutasu 18 eurot, info ja registreerimine - info@kodukyla.ee või 5175717

INGLISE KEEL juhendaja Kadi Neemre, teisipäeviti 18.30. **TULE JA ÕPI! ANNA ENDAST MÄRKU,** info@kodukyla.ee, 5140761

NAISTEKLUBI põnevad kohtumised naistele, iga kuu viimane kolmapäev 19.00-21.00, info: hele@nvp.ee, 5126263

EAKATE „Memme-Taadi“ KLUBI üle nädala teisipäeviti, 10.00-13.00, info: Aino 53809386

LAAGRI LIONS KLUBI iga kuu kolmas kolmapäev 18.45, info: Mikk Lõhmus 511 9343

LAAGRI LEO KLUBI iga kuu teine neljapäev 19.00, info: Taavi Ilu 555 06754

OTSIME UUT ÕPETAJAT!
PRANTSUSE KEEL otsime uut õpetajat! info@kodukyla.ee, 5140761

VALLAETTEVÕTE

Kruvituru kohalik kuningas

Remont ja kodukõpitsemine on tõenäoliselt eestlaste lemmikajaviidete seas kõrgel kohal. Et terrassilauad korralikult kinni saaksid ja pildiraamid seinale interjööri kaunistama jõuaksid, on oluline osa erinevad kinnitustarvikutel. Kohalikku Vatsla külas tegutsevat ettevõtet Janere võib nimetada Eesti kinnituslahenduste jaeturul kõige kõvemaks tegijaks.

Murphy seadus ütleb: kui te kruvite kinni kaks juppi, ühe kahe ja teise nelja kruviga, siis mõne aja pärast tuleb teil uuesti lahti kruvida just see, mille kinnitasite neljaga. Et sellise olukorraga mitte silmitsi seista, on võtmeküsimuseks kinnitustarvikute disain ja lahendused, mis tuleb valida vastavalt materjalile ning nende kasutuskeskkonnale.

Lihntne ärimudel

Novembrikuu alguses täitus Janerel 17. tegutsemisaasta nõ kruviturul. Tegemist on Eesti kapitalil 1995. a loodud firmaga, mille põhi-tegevusalaks on kinnitusvahendite hulgi- ja jaemüük. Messingist puidukruvid, roostevabad terrassikruvid, mutrid, poldid, seibid, tüüblid, keermelatid, nurgad, terastrossid, metallikruvid ja naelad... Toote-nimekiri ulatub ligi viie tuhande erineva vidinani. Firma ärimudel on üsna lihtne – ostetakse kinnitusvahendid sisse, pakendatakse ja müüakse edasi nii hulgi kui jae.

Tõenäoliselt on iga inimene, kes natuke ehitamisega soetud olnud, Janere toodetega kokku puutunud, olgu selleks kasvõi midagi nii lihtsat, kui konks lillelampli lakke riputamiseks. „Meie klientideks on tõesti kõik Eesti ehitusmaterjalide kauplused. Selles nišis on Janere ilmselt turuliider. Teine kliendisegment on ehitusettevõtted, kolmas tööstusettevõtte,“ loetleb firma müügidirektor Priit Hoyer kruvikundesid. Vatslas asuvas logistikakeskuses 3,5 tuhandel ruutmeetril paiknevas laos on jooksvalt talle paartuhat tonni tooteid. „No ikka piisavalt palju, isegi kõva tuulega maja lendu ei lähe,“ viskab Hoyer nalja. Tooteid imporditakse peamiselt Aasiast ja Venemaalt. „Galvaanikatööstust meil ei ole, firma algusaegadel tootsime naeluse, aga tänasel päeval ei tasu see majanduslikult ära. Toormaterjal maksab samapalju, kui sisseostetakse toode,“ selgitab firma ainuomanik Janek Reitalu. Välispartnereid leitakse peamiselt messidelt ja internetist.

Sisseostetud kinnitusvahendid pakendatakse kohapeal sobivatesse väikevormidesse – mõnesse pakendis 100 ühikut, mõnesse 10, osad plastkotti, teised pappkarpi. „Üha enam tõuseb *private labeli* osakaal. See tähendab, et toodame erinevate brändimärkidega pakendeid ehituskaupade ketikauplustele. Kus-

☐ Selline mutrimürakas ei jäta külmaks ühtegi meesolevust. Nii läksid ka ettevõtet visiteerinud vallavanemal Andres Laiskil hiigelmutrit nähes silmad põlema

☐ Innovaatiline turundusvõte – liikuv autokauplus, mis sisustatud nagu üks lahvkabuss kunagi – tooted riulitel, ainult et harjumuspärase piima-vorstisaia asemel on riulitaskutes mutrid, konksud, kruvid.

☐ Messingist puidukruvid, roostevabad terrassikruvid, mutrid, poldid, seibid, tüüblid, keermelatid, nurgad, terastrossid, metallikruvid ja naelad... Ligi 5 tuhat erinevat toodet,“ loetleb müügidirektor Priit Hoyer laoriulitel asuvaid vidinaid kokku

juures pakendamine käib osaliselt automaatselt, kuid väiksema mahuga tooteid pakendatakse käsitsi nii on meil töötl ka pakkijad, sest pakkeseadme seadistamine võtaks kauem aega,“ kirjeldab Hoyer tööprotsesse.

Turustatakse tooteid peamiselt Eestis, kuigi edasimüüjad on ka Lätis ja Soomes. Prioriteediks on siiski koduturg ja selle arendamine – toodete väljapanek, sortiment jne.

Kruvid-mutrid lahvkabussist

Just koduturule mõeldes alustas firma sel suvel innovaatilise turundusvõttega – nimelt on sisse seatud liikuv autokauplus, mis sisustatud nagu üks lahvkabuss kunagi – tooted riulitel, arvuti ja kaarditermi-

nal, ainult et meie harjumuspärase piima-vorsti-saia asemel on riulitaskutes mutrid, konksud, kruvid. Idee on saadud Soomest. „Soomes on veel tänagi maapiirkondades liikumas autokauplused, mis pakuvad lisaks toidukraamile ka majapidamiskaupa, rõivaid ja muud. Otsustasime ehitada endale sellise masina oma toodete tutvustamiseks“ selgitab Hoyer.

JANERE FIX Mobile Road Shop bussiga väisati suve jooksul erinevaid rahvalaatu. Ja huvilisi, kes sahlõki ja õlle vahele kruvibussi uudistama tulid, oli Hoyeri sõnul sadu. „Tuldi ja küsiti, et issand jumal, mis TEIE siin teete? Inimesele jääb tiikiks ajaks meelde ja kui ta läheb kauplusesse või näeb meie kau-

LISAINFO

Nimi: Janere OÜ
Address: Vatsla küla, Saue vald, www.janere.ee
Tegevusala: kinnitusvahendite hulgi- ja jaemüük
Käive 2011: 3,7 milj
Töötajaid: 45
Toodang: 5% eksport, 95% sisemine turg
Toodangu kogused: 1 miljon pakendit aastas
Põhilised impordimaad: Venemaa, Taiwan, Hiina, Malaisia, Indoneesia
Kliendid: ehituskauplused, ehitusettevõtted, tööstusettevõtted
Oma esinduskauplused: Tallinnas, Tartus, Pärnus,

bamarki, tekitab äratundmisrõõm. Me oleme selle turunduskanaliga näiteks palju rohkem rahul, kui suurte messidega, sest seal oleme üks paljude hulgas. Eesmärk omaette ei olegi kohe sel laadapäeval ostutehinguteni jõuda, pigem on idee just inimestel toodete ja võimaluste tutvustamine, et nad oskaks hiljem poest küsida.

Samas on selline lahvkabuss ka hea viis edasimüüjaid koolitada, sõidetakse aga platsi, kogutakse müügimehed kokku ja tehakse kõik puust ja punaseks. Lisaks saab bussiga hakata külastama piirkondi, kus kohapeal müügikoht puudub.

Remondi käigus ja ehitamisel on sellisel pisikesel asjal, nagu kinnitustarvik, oluline roll. Selle valik otsustab tihtipeale kinnitatava asja (ehitise) vastupidavuse või hea väljanägemise. See kruvi, millega terrassilauda kinni panna ei ole ilmselgelt seesama, millega lamp lakke kinnitada. Seega - kruvi ei ole kunagi lihtsalt kruvi. ☐

PERSOON

Kohalik perearst: Stressi tekitab see, et olen nagu ametnik, arstikunsti jaoks jääb aega napilt

Triinu-Mari Ots on veendunud, et Eesti arstiabi vajab süsteemset ümberkorraldust ja mõtteviisi muutust. Ise on ta andnud oma panuse esmatasandi meditsiini arengusse Saue valla mõõtkavas, viies kohaliku arstikeskuse taseme nelja tegutsemisaastaga Eesti parimate sekka.

KODUVALD
annely.sumre
@sauevald.ee

Vestlus doktor Otsaga leiab aset meditsiinitöötajate streigi kolmandal nädalal. Ka Laagri Perearstikeskuse ukselt leiab sildi: toetame streiki. Töö siiski käib, sest: „Perearstikeskused on ju iseseisvad äriettevõtted, ma ei saaks ju iseenda vastu streikida. Meie oleme Haigekassaga lepingulistest suhetes ja oleme kohustatud osutama teenust. Samas, me kindlasti toetame streiki, ennekõike taotlust saavutada kokkulepe ödede ja arstide normaalse töökoormuse osas,“ selgitab Ots.

Et miskit on mäda Eesti meditsiinis...

Ka sellega on tohter sajaga päri. Eriti ses osas, mis puudutab meedikute töökoormust. Ja kuigi ta arvab, et selle mädapaise likvideerimine on kõrgemate instantside rida: „Kui mina seda teaks, võiksin ju ise sotsiaalminister olla“, on tal siiski ka mõned ideed. Nimelt on tema hinnangul perearstid võimelised ära tegema ligi 80% eriarstide tööd ja see annaks võimaluse vähendada haiglates töötavate erispetsialistide töökoormust arvestatavalt. „Perearst on täiesti võimeline teostama nagu eriarstki vererõhu uuringuid ja mõõtma kolesteroolitaset. Meil on olemas siinsamas nii seadmed kui oskused. Perearstile maksab Haigekassa selle eest ligi 10 korda vähem kui haiglale, mis tähendabki seda, et haiglal on kasulik hoida patsienti enda juures. Aga riigi seisukohalt? Ja sellest tulevadki pikad järjekorrad...“, kirjeldab Ots.

Ka on Otsa meelest oluline vähendada (eri)arstide normtöökoormust, sest kui eesmärk on vastu võtta 4-5 patsienti tunnis (seda rahastus käib nõ tükki alusel), siis paratamatult hakkab kannatama kvaliteet ja ravi võib taanduda retsepti väljastamise tasemele.

Aga kui tuleb inimene suurte valudega...

ning vajaks tõesti kohest eriarsti juurde pääsemist, siis ei ole teda võimalik saata nendesamade pikkade sabade tõttu. Sellegi vastu teab

Ots rohtu, nimelt diferentseeritud saatekirjad. Sisuliselt tähendaks see seda, et perearst teeb nõ e-saatekirja eriarstile, kus kirjeldab ära patsiendi sümptomid, varasema raviskeemi vms, ja siis saab eriarst otsustada, kas haige vajab kohest sekkumist või kannatab oodata rahulikult kuu-paar. „Aga seda võimalust rakendavad praegu vaid mõned entusiastid ja sellist teenust pole Haigekassa nimekirjaski, ehk et kui seda praegu rakendada, siis tasu selle eest ei saa,“ teab Ots. Selline lahendus aitaks kummutada ka linnalegendid, et perearstid on kitsid eriarsti juurde uuringutele saatmisega, et siis jääb endale justkui raha rohkem.

„Ma pole ühtegi uuringut, mis oleks meditsiinilisel näidustatud ...“

Agaga väga tihti on nii, et neidsamu analüüse, mida saaksime kohapeal ära teha, näiteks kardioloog dubleerib. Patsient tuleb ja nõuab saatekirja, aga ma näen, et reaalselt vajadust pole. Mul on piinlik saata kardioloogi juurde kontrolli inimest, kes on stabiilne. Või kui inimene on aastaid patustanud söögi ja suitsuga ning ei kavatsegi ise oma tervise eest vastutust võtma hakata, siis ei muutu tema ravis ju mitte midagi, isegi kui tal neli korda aastas uuringuid teha. Aga nii on harjutud, selline süsteem on aastaid toimunud,“ ütleb tohter. Varem, kui Triinu-Mari Ots veel Lihula kandis arstiks oli, tahtsid patsiendi ikka linna tohtri manu, linnaarste usaldati millegi pärast juba eos rohkem.

Kui perearst suudab ära teha osa eriarsti tööd, siis...

järgmine samm süsteemi muutmisel oleks see, et pereõde võtab ära osa koormust perearstilt. Kuigi Otsa sõnul on inimesed skeptilised, ei taha pereõde usaldada. „Aga pereõde on samamoodi kõrgharidusega tervishoiu spetsialist, kes saab suurepäraselt hakkama krooniliste haigete jälgimisega ja konsultatsiooniga, jätkureseptide väljastamisega, rutiinsete analüüside tegemisega. Aga ikka öeldakse, et „mind saadeti mingi õe juurde“. Pereõde ei tohiks niimoodi alahinnata,“ toonitab Ots. Lisaks saab pereõde assisteerida üle pea kasvava kippuva paberimajandusega, sest seda olla nii

palju, et tohtrid tunnevad end pigem ametnike kui arstidena. Ja osa õe kohustustest- telefonidele vastamise, vastuvõtule registreerimise, saaks võtta üle administraator. Aga seda ametiposti rahastab Haigekassa üksnes viiendiku koormusega.

„Olen enda meelest üles ehitanud korralduskeskuse...“

mina olen rahul, töötajad on rahul, patsiendid on rahul. Selle hind on muidugi see, et olen praksisega juba kolmandat aastat kahjumis. Olen justkui eraettevõtja, aga löviosa tuludest tuleb Haigekassalt pearahadena, sissetuleku suurus sõltub seega nimistu suurus. Aga see pole adekvaatne töö, kui ma pole suuteline tagama kvaliteetset teenust,“ ei pea Ots õigeks nimistu otsatut kasvatamist vaid rohkema pearaha saamise eesmärgil.

Ots tunnustab, et kui ta neli aastat tagasi Laagris alustas, siis hakkas seal seni pakutud perearstiteenuse korraldus uutele standarditele alla jääma. Polnud kaasagset varustust, digitaalset terviselugu, etteregistreerimissüsteeme, öde täitis justkui arsti sekretäri rolli, istudes vastuvõtu juures ja täites pabereid. „Nüüd on kogu kontseptsioon muutunud. Ja mul on väga hea meel, et doktor Kullamaa tuli uuendustega kaasa ja olen tänulik koostöö eest,“ rõõmustab Ots. Soolopraksise pidamine on tema hinnangul Eestis peaaegu võimatu, aga kui perearstid koonduvad, siis kahe-kolmekesi saab juba head teenust siiski pakkuda.

Laagri perearstikeskus valiti 2012. aastal.

kvaliteetsemaks perearstikeskuseks.

Mis see siis tähendab? „See annab meile sõnumi, et oleme õigel teel ja patsientidele kindluse kvaliteetses teenuses,“ sõnastab Ots tiitli olulisuse. Kõrgeima kvaliteeditunnistuse saamise eelduseks ongi muutused mõtteviisis, tööse suhtumises, praksise kui organisatsiooni arendamine. „Kõik algab juba sellest kui inimene siseneb - keskkonnast, suhtumisest, patsiendikeskusest. Uuringud on näidanud, et 40% inimestest on perearstiteenusega rahul. Mul on seda küll piinlik tunnustada, aga ju siis on kusagil perearste, kes töötavad nii, et minul on ka häbi,“ ütleb Ots. Tema sõnul võiks ideaalis olla ka perearstide rahastamine diferentseeritud, nõnda et kvaliteeditunnistusega praksised saavadki kõrgemalt tasustatud, see ehk aitaks kaasa ühtlase taseme ja kvaliteedi tekkimisele.

„Võib-olla ma söön kunagi oma sõnu, aga...“

Soome töölemineku plaane minul küll ei ole. Miks? No seal olen ja jään virolaiseks ja mu laps immigrandiks. Kui ma oleks äsja kooli lõpetanud ja pereta, siis ilmselt küll. Aga praegu on see hind liiga kõrge,“ leiab Ots. Ja kuigi tema praksis on miinustes, ta tajub ühiskonna hoolimatut suhtumist arstidesse, ta on sunnitud maksma lapsehoidjale rohkem palka kui praksise öele, on tal siiski veel lootust.

Ta mäletab end veel dekaadi taha, kus ta noore entusiastliku arstina Lihulas alati elustamisaparaati autos hoidis ja tundis kirge kirurgia vastu. Samavõrra mäletab ta aga ka totaalset läbipõlemist sealsamas Lihulas, sest üksipäini toimetami-

HUVITAV TEADA

Haigekassa rahastab perearste pearaha põhimõttel, iga inimese eest on kindla summa, millest tuleb ravida nii patsient, kui maksta palgad. (Täpsustamiseks: 7-50 a inimese pearaha perearstile on 2.40 kuus). Ruumide rendiks antakse eraldi summa, so nn baasraha. Lepingu järgi peab perearst tegema 4h vastuvõttu ja pereõde 3h. Ülejäänud ajaga peaks arst suutma korraldada firmaasjad, valmis tegema patsientide dokumendid ja ennast koolitama. Öde peaks ülejäänud ajal täitma arsti korraldusi- tegema patsiendile EKG, siduma haavu, võtma vereproove jne ning ennast koolitama. Lisaks lubab Haigekassa palgata ka 0,2 koormusega assistendi, kelle tunnipalgaks nähakse ette natuke alla 2 euro. Assistent võiks tegeleda haldusküsimustega, paberitega, telefonitööga. Kahjuks sellise palga eest endale assistenti keegi ei saa, nii et tuleb peale maksta. Aga kui meeskonnas on assistent, siis saavad kõik teha rohkem seda tööd, mida nad on õppinud ja patsient saab kiiremini meid telefonis kätte- aga kõik töötajad saavad selle tõttu natuke vähem palka. Meilidele vastamist pole üldse perearstile rahastatud. Ometi teame kõik, kui oluline nii patsiendile kui arstile on vastastikune mõistev suhtumine, rahulik, sõbralik õhkkond. See aitab mõnikord samavõrd kui retseptiravim.

Laagri Perearstikeskus

ne võttis niipalju energiat, et naine kogu perearstinduse hülgas ja Aafrikasse reisisaatjaks põrutas. „Seal sain aru, et on hullumaidki ameteid, kui arsti oma,“ naerab Ots. Jagelemine probleemidega, et padi on paha ja tähed liiga credad, ei kütkestanud siiski liialt ja nii naasis naine tagasi. „Loodan, süsteem siiski muutub ühel hetkel nii, et perearst saaks praktiseerida rohkem arstikunsti, selle asemel, et kogu aru läheks ametniku-asjaajaja rolli peale,“ on Ots optimistlik. Optimistlik on ta ka Laagri Perearstikeskuse osas, suur töö on nelja aastaga tehtud, ees ootab keskuse laiendamine, praksises töötav seltskond on ühtehoidev ja lahe. ■

Spordiklubi „Laagri Tervis“ kutsub valla pensionäre

EAKATE TERVISE TUNDIDESSE

Soodne hind ja personaalne lähenemine!
Vajalik eelnev registreerimine. Küsi infot: 53489351
Lennart. Asume: Veskitämmi 22 (Laagri Kooli hoone)

MTÜ Ääsmäe Külakogu pakub võimalust oma tervise eest hoolitseda!
Ääsmäel on algamas JOOGA TUNNID!

Rahulikud harjutused vabastavad füüsilisest ja vaimsest pingest, parandavad tervist ja annavad energiat. Sobib nii meestele kui naistele, ka päris algajatele. Info ja registreerimine: 5082990 Ahto
Oja ahto.oja@gmail.com, 5843 8067 Regina

Hoidiste konkurs!

Alates 19.11-22.11.12 ootame Saue valla Kultuurikeskusesse konkursile ise tehtud hoidiseid. Hoidised võivad olla nii magusad kui soolased, millele on lisatud retsept. Konkursi hindamine toimub 23.11. Saue valla sünnipäeva raames Saue valla Kultuurikeskuses. Parimatele auhinnad.

LC Laagri Lions klubi kutsub

I adventi heategevuslikule kontserdile
Laagri koolis
02. dets. kell 16:00

Kontserdiga toetame:
Saue valla puuetega
laste jõulupidu!

**Maarja-Liis Ilus
&
Peeter Rebane**

Ääsmäe kooli laululapsed
Laagri kooli laululapsed
Tantsukool Danceland

Pileti maksumus: 5 EUR
Piletid osalevad loosis

Piletinfo: Veskitammi kultuurikeskus
Vanamõisa seltsimaja
Ääsmäe postkontor
Laagri raamatukogu

Toetajad:

Ääsmäe aastalõupidu Hawaii stiilis

7. detsember kell 20⁰⁰

**Ootame kõiki soojaverelisi
tantsusamme seadma ja vikerkaare
värvilisi kokteile libistama**

**Tantsutakti lööb
Marco Margna**

**Kokteilibaaris ootavad Sind trikitavad
showbaarmenid, et tuju ikka kõrgel püsiks**

**Pileti hinnaks 10 €
(hinnas eesk ja tervituskokteil)
NB! Piletite arv on piiratud**

Pileteid saab osta kuni **5. detsembrini** Jaanika käest postkontorist
(kohapeal pileteid ei müüda). Piletiraha võimalik kanda ka Ääsmäe
Külakogu kontole nr 221010692863 Swedbank AS'is, selgituseks
"Hawaii pidu, nimi, pileti arv"

INFO: **Ave 55660875, e-post avekrus@gmail.com**
Jaanika 56686924, e-post jaanika1808@hotmail.ee
Tilna 5142358, e-post tilnam5@gmail.com

VANAMÕISA PESAMUNADE HOMMIKUMUUSIKA

Kuni 3 aastaste lastele
SILLE OJASTU JUHENDAMISEL
REEDETI 10.30-11.30
TUNNITASU 3.- EUR

PALUME EELNEVALT REGISTREERIDA
info@kodukyla.ee
Tel. 5140761

16.11.2012
kell 20.00 - 3.00

**Vanamõisa
seltsimajas**

ÖÖKLUBI

Teema htu Roosa
Muusikat m ngib ja htut
juhhib
DJ VEIGO KAARET
K lla tulemas ka
llatusesinejad!

Pilet 10€

VIIMASED TASUTA NÕUSTAMISED JA KOOLITUSED KIILI, SAKU JA SAUE VALLA PIKAAJALISTELE TÖÖTUTELE.

KARJÄÄRINÕUSTAMINE
Anne Naelapea

(karjäärinõustaja/psühholoog) aitab eraviisilisel
kohtumisel välja selgitada inimese vajadused ja
ootused, püstitab uued eesmärgid ning sihid
vastavalt inimese loomumadustele ja
võimekustele. Kohtutakse Laagris Saue valla
Kultuurikeskuse II korrusel aeg palun kokkuleppida
meili teel: a.perv@hotmail.ee või telefonitsi: 5101780

MOTIVATSIOONIKOOLITUS
koolitaja Anne-Ly Rõuk

aitab grupitöö kaudu suurendada enesekindlust,
sest mida julgemalt me oleme valmis enda sisse
vaatama, oma võimeid, oskusi ja võimalusi
analüüsima, seda kindlam on minna edasi ka
eesmärkide poole. Testide ja mitmesuguste
ülesannete (ka naljakana tunduvate) lahendamise
käigus saadakse teada endast teinekord midagi
üllatavat, aga võib saada ka kinnitust juba
teadaolevale. Koolituse läbinutel on kindlasti
rohkem oskusi ja enesekindlust otsuste tegemisel
edasise elu planeerimisel.

Võta juba täna ühendust ja uuri
osalemise võimaluste kohta projektjuhilt:
Andra Perv, telefon: 5101780, 56 949 272
e-post: a.perv@hotmail.ee

Europa Liit
Euroopa Sotsiaalfond

Eesti tuleviku heaks

Tegemist on ESF projektiga nr 1.3.0102.11 – 0336 „Tegusalt
tööturule Kiili, Saku ja Saue vallas”,
mis sai toetuse Euroopa Liidu Sotsiaalfondilt. Projekti läbiviaks
on Kiili Vallavalitsus ning koostööpartneriteks Saue ja Saku Vallavalitsused.

Kaatri - Märta
kõstüümideiskõ
17. NOVEMBRIL 18.00-21.30
VANAMÕISA SELTSIMAJAS

DJOTT-SANDER PALM KÕIGE
PAREMALE
KOSTÜÜMILE
AUHIND!!!

Merede tuules on päikest ja liiva, Nad ootavad vaid kui jõuame sinna...

PILET 2.- EUR AVATUD LIMONAADI BAAR

JÕULUPÄRJA

VALMISTAMISE

TÖÖTUBA

24.11. kl 11.00 Vanamõisa Seltsimajas

Osalustasu 15,00 € sisaldab nii
töövahendeid kui materjale.

Registreerimine ja info 56212307 Janne

www.vanamõisa.ee

7. DETSEMBRIL KELL 11.00 ADVENDIPIDU

kultuurikeskuses Laagris

**EAKATELE JA
ERIVAJADUSTEGA INIMESTELE**

**kavas
vallajuhtide tervitus
väike pidulaud
tantsu- ja laulunumbrid üllatusesinejatelt
loterii ja üllatuskingitused**

Buss väljub küladest Laagrisse

Maidla mõisa juurest 9.15
Ääsmäelt Kasesalu 6 9.30
Uku bussipeatusest Pärnu mnt 9.40
Allast (vana koolimaja juurest) 9.45
Valingult (mõisa juurest) 9.50
Vanamõisast Rõika tn ots 10.05
Alliku seltsimaja juurest 10.10
Hüüru veski juures 10.15
Harku hooldekodu teeristis 10.20
Koitu saab samuti bussiga

KLUBI LAAGRI TERVIS

Vali oma lemmik:

**JYKS AAL, JOOGA, STEP/AEROOBIKA,
ZUMBA, KARIIBI MIX, PUMP FX, TBA,
JYMPA, BODY STYLING, SHAPING
...ja tule trenni!!!**

NB! Too kaasa sõber, kes pole veel meie klient,
ja saate mõlemad kaardi 10% SOODSAMALT!
Asume: Veskitammi 22 www.laagritervis.ee

Hüüru Eakate Seltsi naisansambel ootab oma ridadesse
uusi lauljaid.

Kõik, kes laulmisest vähegi huvitatud on ning soovivad kord
nädalas mõnuses seltskonnas viibida,
andke endast teada telefonil 6071330 Mai Endla

**Veekogude hooldus ja rajamine.
Abi projektide kirjutamisel.
OÜ Hydromel
www.hydomel.ee Telefon 5103681**

SAUE VALLA KULTUURIKALENDER NOVEMBER-DETSEMBER

Aeg	Üritus	Toimumiskoht	Korraldab	Kontaktid
10.11	Isadepäeva kontsert	Saue valla Kultuurikeskus kell 11.00	Saue valla Kultuurikeskus	Tel 6796765, info.veskitammi@sauevald.ee
10.11	Lastedisko	Saue valla Kultuurikeskus kell 12.00	Saue valla Kultuurikeskus	Tel 6796765, info.veskitammi@sauevald.ee
12.11	Kunstiloomingu konkurss „Maailm läbi roosade prillide“	Tööde esitamise tähtaeg 12.11 Vanamõisa Seltsimaja	MTÜ Vanamõisa Küla	info@kodukyla.ee 5140761
14.11	MTÜ Ääsmäe Külakogu üldkoosolek	Ääsmäe Põhikooli aula kell 19.00	MTÜ Ääsmäe Külakogu	Tel 55660875 avekruus@gmail.com
16.11	LAULUKLUBI	Saue valla Kultuurikeskus kell 18.00	Saue valla Kultuurikeskus, seltsing Aroonia	Tel 6796765, info.veskitammi@sauevald.ee
16.11	Ööklubi „Roosa“	Vanamõisa Seltsimaja, kell 20.00	MTÜ Vanamõisa Küla	Tel. 5140761, info@kodukyla.ee
17.11	Kadri-Mardi kostüümidisko noortele. DJ Ott Sander Palm	Vanamõisa Seltsimaja, kell 18.00-23.00	MTÜ Vanamõisa Küla	Tel. 5140761, info@kodukyla.ee
19.11	Avatud energiaturu infopäev	Saue valla Kultuurikeskus kell 18.30	Saue Vallavalitsus	Tel 654 1156 info.veskitammi@sauevald.ee
23.11	Saue valla sünnipäev: teater Varius etendus „Lõbusad Estoonlyased“	Saue valla Kultuurikeskus kell 19.00. Etendus on tasuta	Saue vallavalitsus, Saue valla Kultuurikeskus	Tel 6796765, info.veskitammi@sauevald.ee
24.11	Jõulupärja valmistamise töötuba	Vanamõisa Seltsimaja kell 11.00	MTÜ Vanamõisa Küla	Tel. 56212307, info@kodukyla.ee
24.11	Jõgisoo näitering 10 etendus „Suutäite vahel“	Jõgisoo Seltsimaja Kell 19.00	Jõgisoo Haridus- ja Kultuuriselts	53000615, maarika.kattel@itk.ee või 5144957, ainolehtmets2@hotmail.com
01.12	Puuetega laste jõulupidu (kutsetega)	Saue valla Kultuurikeskus kell 11.00	Saue Vallavalitsus, Saue valla Kultuurikeskus	Tel 6796765, info.veskitammi@sauevald.ee
01.12	Suur jõulueelne meisterdamine	Maidla Seltsimaja kell 11.00	MTÜ Maidla Külaselts	Annemari Hakkaja annemari@itt.ee 51 919 001
2.12	Advendikontsert Maarja-Liis Ilus ja Peeter Rebane	Laagri Kool kell 16.00	Lions Club Laagri	Margus Michelson margus@arulaveod.ee
07.12	Eakate jõulupidu	Saue valla Kultuurikeskus kell 11.00	Saue Vallavalitsus, Saue valla Kultuurikeskus	Tel 6796765, info.veskitammi@sauevald.ee
07.12	Ääsmäe aastalõpupidu	Ääsmäe Põhikooli aula kell 20.00	MTÜ Ääsmäe Külakogu	Tel 55660875 avekruus@gmail.com
14.12	Maidla eakate jõulukohv	Maidla Seltsimajas kell 12.00		Maire Pentikäinen, mairepent@hotmail.com
14.12	Jõulupidu. Õhtut juhib Elmar Trink	Vanamõisa Seltsimaja kell 20.00	MTÜ Vanamõisa Küla	Tel. 5140761, info@kodukyla.ee
15.12	Jõuluturg Jõulukontsert, töötod	Saue valla Kultuurikeskus kell 10.00	Saue valla Kultuurikeskus	Tel 6796765, info.veskitammi@sauevald.ee
15.12	Laste jõulupidu	Maidla Seltsimaja kell 18.00	MTÜ Maidla Külaselts	Annemari Hakkaja annemari@itt.ee, 51 919 001
24.12	Jõululapäeva kontsert	Saue valla Kultuurikeskus kell 16.00	Laagri Kristlik Kogudus, Saue valla Kultuurikeskus	Tel 6796765, info.veskitammi@sauevald.ee

teater VARIUS

Saue Vallavalitsus

23. NOVEMBRIL KELL 19 SAUE VALLA KULTUURIKESKUSES

LÕBUSAD ESTOONLASED

80 MINUTIT TEATRILUGU JA LAULE ALFRED SALLIKU, GUSTAV AVESSONI, BENNO HANSENI, PAUL PINNA REPERTUAARIST

AUTOR JA LAVASTAJA HEIDI SARAPUU
MÄNGIVAD URMAS PÕLDMA, RENE SOOM, PRIIT VOLMER (KÜLALISTENA RAHVUSKOOPERIST), PEETER KALJUMÄE JA LIIS TÕDRE, KUNSTNIK KARIKO MENDE, MUUSIKAJUT HAIN HÕLPUS, KOSTUMEERJA JANA WOLKE, LIIUMISEJUT AGNE KURRIKOFF - HERMAN, VALUSTAJA RAIVO PARRIK, GRIMEERIJAD ANITA PORILA JA INGA TÕNISAR

TEATRIETENDUS ON KÕIGILE TASUTA. Avatud hea!
Lisainfo ja kohtade broneerimine: Saue valla Kultuurikeskus tel 6796765, info.veskitammi@sauevald.ee
SAUEVALLAKASI TULE JA TÄHISTAME KOOS SAUE VALLA SÜNNIPÄEVA!

KAS OHTU NÄED?

www.kodutuleohutuks.ee

Kas tead, et enamus tulekahjusid tekib vaid kolmel põhjusel?

- TOAS SUITSETAMINE
- KATKISED KÜTTEKOLDED
- RIKKIS ELEKTRISÜSTEEM

Elusid päästab vaid töökorras suitsuandur!

Sa ei pruugi seda märgata, aga Sinu kodus on hämmastavalt palju tuleohtlikku. Üks säde ja kaotad kõik.

RÜHMATREENINGUD LAAGRI BASSEINIS

Esmaspäev
15.00 Beebide ujumine
19.00 Aqua tone

Teisipäev
19.00 Deep challenge (alates 13.nov)

Kolmapäev
15.00 Beebide ujumine
19.00 Suvavesi

Neljapäev
19.00 Aqua fit (alates 15.nov)

Pühapäev
10.30 Vesiaeroobika
17.30 Aqua mix

www.laagriujula.ee

LAAGRI UJULA ON MÕNUS PAIK ENDA VORMIS HOIDMISEKS JA PEREGA AJA VEETMISEKS

ISAD JA POJAD

SAUE VALLA KULTUURIKESKUSES 10. NOVEMBRIL KELL 11.00-16.00

11.00 ISADEPÄEVA KONTSERT
12.00 MARSIPANI TÖÖTUBA
12.00-14.00 KOOS ISAGA MALET MÄNGIMASI
12.00-16.00 LASTEDISKO
12.30 KÜLAS JUTUVESTJA VERONIKA KIVISILLA
13.30 MARSIPANI TÖÖTUBA
11.00-16.00 LASTELE AVATUD KOLLASE PARDIKESE MÄNGUTUBA

Sissepääs on TASUTA!

Lisainfo: Saue valla Kultuurikeskus tel 679 6765 info.veskitammi@sauevald.ee

Sul on kodus igav??
Tule meiega koos laulma!!

Reedel, 16. novembril kell 18:00 toimub Saue valla Kultuurikeskuses Laagri, Veskitammi 8 lauluklubi õhtu

Istume kohvitassi juures ja :

- > saame teada huvitavaid fakte eesti dzässi ajaloost, neid tutvustab Tiit Lauk Tallinna Ülikoolist
- > Laulame taas kõik koos tuntud ja armsakssaanud laule - hääled annab kätte Alari Tamm

POLE MEIL SINUGA IGAV

Laululusti saab tõsta kohapeal

Üritusel osalemise tasu on 2 eurot.

Ansambel „Pihlamari“ Lisainfo tel 508 3223

ORIFLAME TEGEVTEIIMISALONG LAAGRIS, AVAMAA 14-1 KUTSUB KÕIKI

LAHTISTE USTE PÄEVALE

ESMASPÄEVAL 12. NOVEMBRIL KELLA 12-20, kus vali endale sobiv protseduur TASUTA:

- näonahadiagnostika koos peronaalse nõustamisega
- meiginipid
- personaalne tootumis- ja elustiilinõustamine
- kell 19.30 Jaapani shind do venitused / massaaž

Osalejatele kingitus!
Lisainformatsioon ja eelregistreerimine
Enel Fuks enel.fuks@gmail.com/5158172

Alliku Haldus

Kinnisvara haldus ja hooldus

- RAAMATUPIDAMINE
- HALDUSTEENUS
- SISE- JA VÄLIKORISTUS

www.allikuhaldus.eu
Tel: 5699 9160 info@allikuhaldus.eu

TIPOLIIN
KINNISVARABÜROO
VELJO TARVIS
tel. 5647 1516,
tel. 657 6301
veljo@tipoliin.ee
www.tipoliin.ee

OSTAME - MÜÜME - ÜÜRIME TEIE KINNISVARA

- Kiire ja korrektno vormistamine.
- 15 a. töökogemus.
- **Konsultatsioon tasuta!**

VEO- ja KOLIMISTEENUS

Teenindame 7 päeva nädalas

KAARDID ENNUSTAVAD

Hind 1,09 €/min
Sooduspakkumine: www.ennustus.ee
Kätelt ennustamine veebis:
www.hiromantia.eu

Müük, Saetud ja lõhutud küttepuud 30; 40; 50; 60cm (kuiv, märg). Aastaringne tootmine ja lai puu sortiment. Küttekotsid ja 30cm kask 40l võrkottides, saepuru 200l kottides, tootmisjääd. Tasuta transport väiksemat mõõtu kaluriga!

Kontakt: Saue Sooja 3a
Tel: 53600375 või Halupuu24@hotmail.ee

SAUE LOOMAKLIINIK

Avatud: E-R 15.00-19.00
Sooja I, Saue tel. 600 3382
www.sauekliinik.ee
KODUVISIIDID

- * Autode remont, keevitus ja värvimine
- * Kliima kontroll ja täitmine
- * Õlivahetus
- * Tehniline ülevaatus
- * Transportteenus,
- * Fekaali vedu
- * Autoparkla

AS Sagro automajand
Vae 3, Laagri, Harju maakond
Tel. 679 6858, GSM 515 8242
e-post: raul@sagro.ee

OÜ KIILI BETOON

pakub tööd

BETOONITÖÖLISTELE

(väljaõpe kohapeal)

ja kogemustega TOOTMISJUHILE

(soovit. eelnev töö- kogemus ca 10 a.)

Info tel.
5247173
KIILIBETON.EE

KINDEL KINNISVARATEHING!

Soodne vahendustasu
Tasuta konsultatsioon
Õiglase hind

VÕTA ÜHENDUST!

www.merevara.ee

Janek Ruusmere
Kutseline maakler
Eesti Kinnisvara-
maaklerite Koja liige
janek@merevara.ee
+372 50 87 978

JALATSIPARANDUS

+VÕTMED

+PATAREID

T- R 10-19

L 10-15

Saue, Kütise 2a

Briketimeistrid

Müüa

puitbrikett (10 kg pakend) –
165 eurot alus (960 kg),
puidugraanul – 190 eurot tonn.
Transport hinna sees!

Tellimine ja info 5647 2579, 684 3831
info@briketimeistrid.ee
www.briketimeistrid.ee

SAET D
ABI AIAT DEL
V SAL IKUS
TEL 55547 291

ERALOGOPEED SAUEL

Sooja tn 1
(Peetri Pizza majas)
sauelogopeed@gmail.com
Tel 55589784

RAJA TALU KÜTEK ODA

PUITBRIKETT:

30kg kotid 140eur/tonn
Big Bag 130eur/tonn

KÜTTEPUUD:

Hind alates 35eur/ruum
Transport hinna sees.

Tellimine tel 58078790
puubrikett@gmail.com

Kauplusesisustus.ee

kõik vajalik teie kauplusesse...

Shop Fixture OÜ

Hoiu 12, Laagri,

Harjumaa

tel +372 5154526

Selver on Eesti linnades tegutsev super- ja hüpermarketite kett, mis kaupleb peamiselt toidu- ja esmatarbekaupadega. Selveri ketti kuulub 35 kauplust. Selver annab tööd ligi 2300 inimesele kogu Eestis.

SELVER
Hea mõte

Novembris avatav Pääsküla Selver ootab oma meeskonda tööle

TEENINDAJAID

Kui Sa:

- valdad eesti ja vene keelt
- oled sõbralik
- oled aus, töökas ja kohusetundlik
- tahad töötada turvalises firmas ja sõbralikus meeskonnas

siis ootame Sinu CVd meie e-mailile: personal@selver.eu, kohataotluse ankeedi täitmist www.selver.eu kodulehel või kõnet personaliosakonna telefonil 6 673 785.

